

KANTAR PUBLIC

GU enkäten 2021

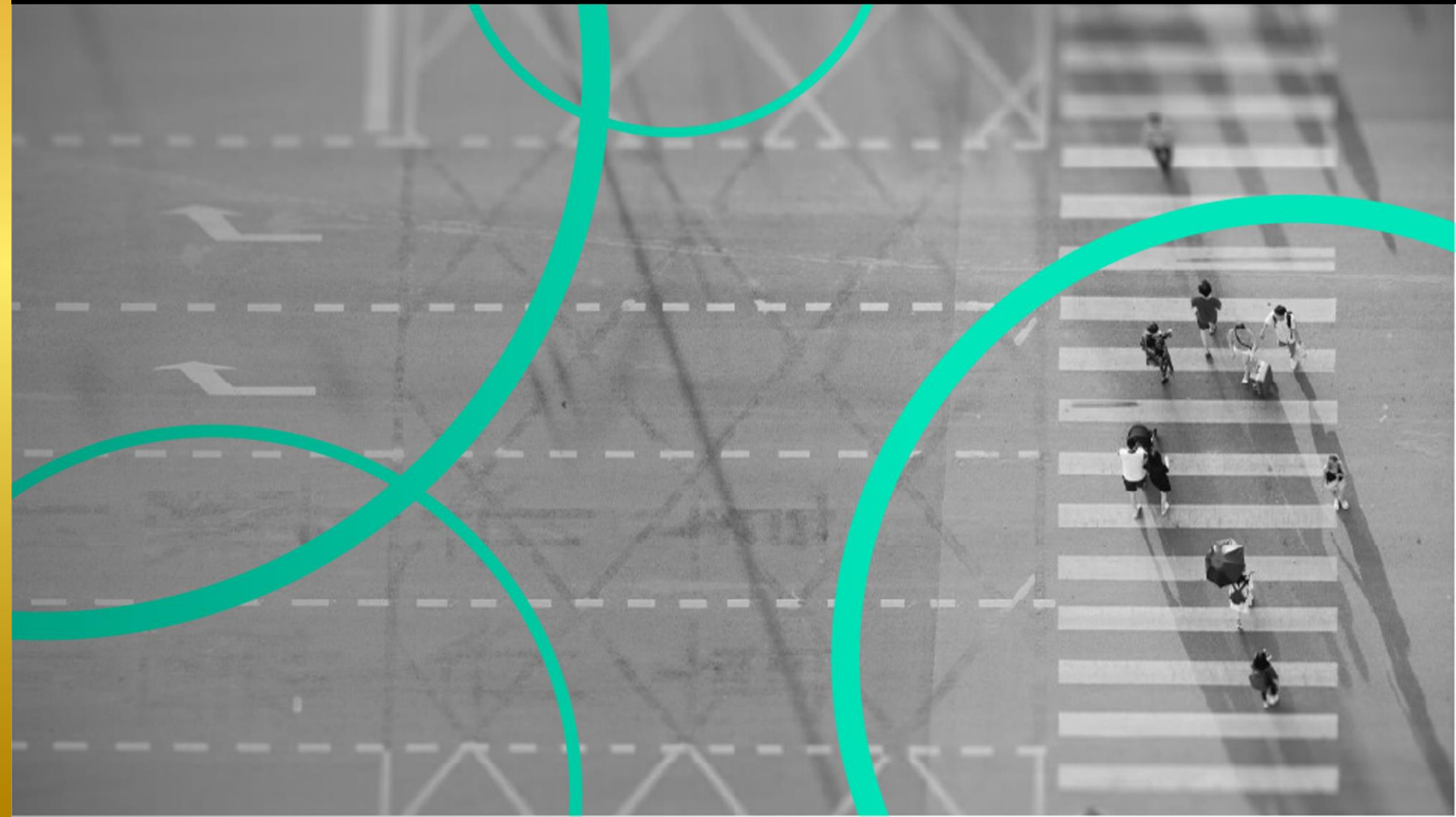
Slutrapport 2021

Försvarsmakten

Jennie Bacchus Hertzman

Caroline Theorell

2021-09-09

Sifo

Utvärdering av grundutbildningen

GU-enkäten genomförs bland värnpliktiga veckan/veckorna innan avslutad GU-utbildning. Enkäterna syftar till att ge underlag för att utvärdera utbildningen.

Undersökningen belyser både positiva och negativa trender på övergripande nivå samt på OrgE-nivå. Målsättningen är att resultaten från enkäterna skall bidra till att utveckla utbildningen i rätt riktning.

Innehållet i undersökningen är brett med en utgångspunkt i den generella upplevelsen av utbildningen, huruvida värnpliktiga skulle kunna rekommendera utbildningen och om den upplevdes meriterande samt om upplevelsen av omställningen från ett civilt till ett militärt liv. Frågor ingår även om personlig utveckling, hur krävande de upplevt utbildningen, både fysiskt och psykiskt, samt om de skadat sig under utbildningen och vilka konsekvenser det fick för dem. En fråga ställs om hur ändamålsenlig de upplevde utrustningen. På temat ledarskap och likabehandling efterfrågas de värnpliktigas bild av sina befäls ledarskap samt ett antal frågor om upplevelser av kränkningar, diskriminering och trakasserier. De värnpliktiga får även svara på frågor om intresset för ett fortsatt engagemang inom Försvarsmakten, yrkesvägledningen och förväntningarna som fanns innan utbildningen. Resultaten redovisas utifrån en ett antal bakgrundsfaktorer; kön, utomnordisk bakgrund, utbildningslängd, plikt/frivillig, utbildningsort samt stridskraft.

Genomförande

Undersökningen distribuerades till de värnpliktiga av Kantar Sifo via kontaktpersoner vid respektive förband/utbildningsort. Detta skedde genom att kontaktpersonerna mottog ett e-mail med information om undersökningen samt en bifogad fil med webblänkar och inloggningsuppgifter till undersökningen. Kontaktpersonerna ombads att skriva ut filen och ge varje värnpliktig varsitt papper med information om undersökningen och anonymitet, unika webblänkar och inloggningsuppgifter. De värnpliktiga hade sedan möjlighet att besvara undersökningen med hjälp av sina smartphones, en dator eller annan enhet. I samband med detta uppmanades även kontaktpersonerna att uppmuntra de värnpliktiga att delta och berätta om värdet av att svara på undersökningen. De skulle även om möjligt bereda förutsättningar för att de värnpliktiga skulle kunna besvara undersökningen under ordnade former.

I årets undersökning valde 3718 värnpliktiga att svara på undersökningen vilket motsvarar en svarsfrekvens på 81 procent, vilket är en högre frekvens än tidigare år. Totalt är 35 förband/utbildningsorter representerade i undersökningen med svarande. Fler kvinnor och fler med utomnordisk bakgrund har svarat i årets enkät.

Resultatens jämförbarhet mellan åren påverkas delvis på grund av vissa förändringar i frågeformuläret men även utifrån vilka som svarat på undersökningen. I årets undersökning deltog fler värnpliktiga än tidigare, svarsfrekvensen var även högre vilket alltid är eftersträvansvärt för resultatens tillförlitlighet.

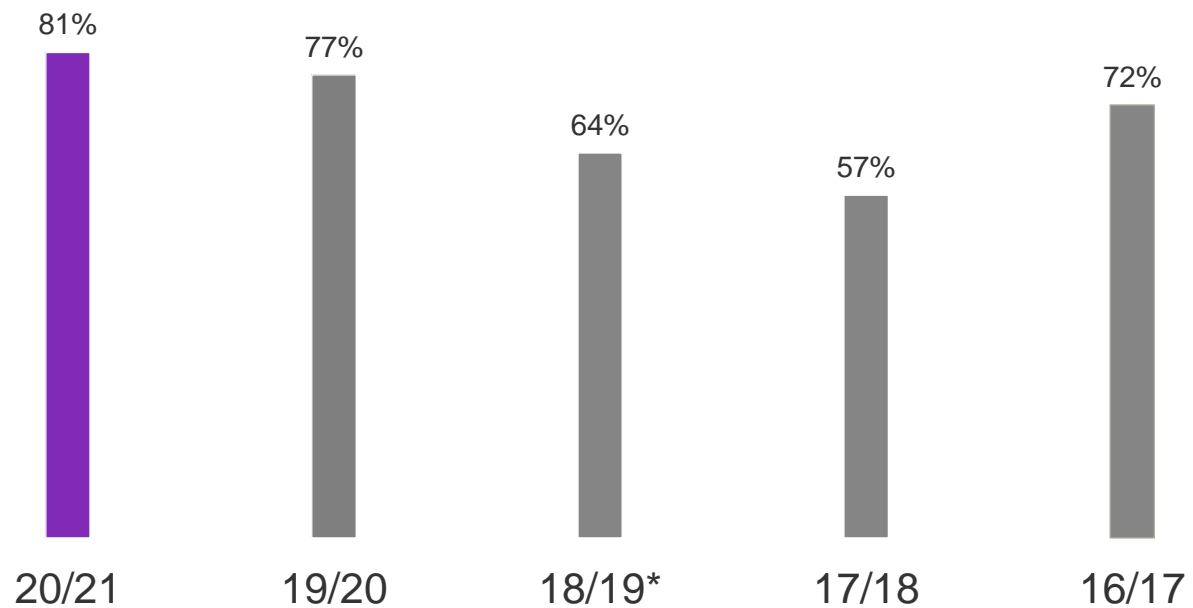
Svarsfrekvens

81%

Svarsfrekvens

3718

Antal svar

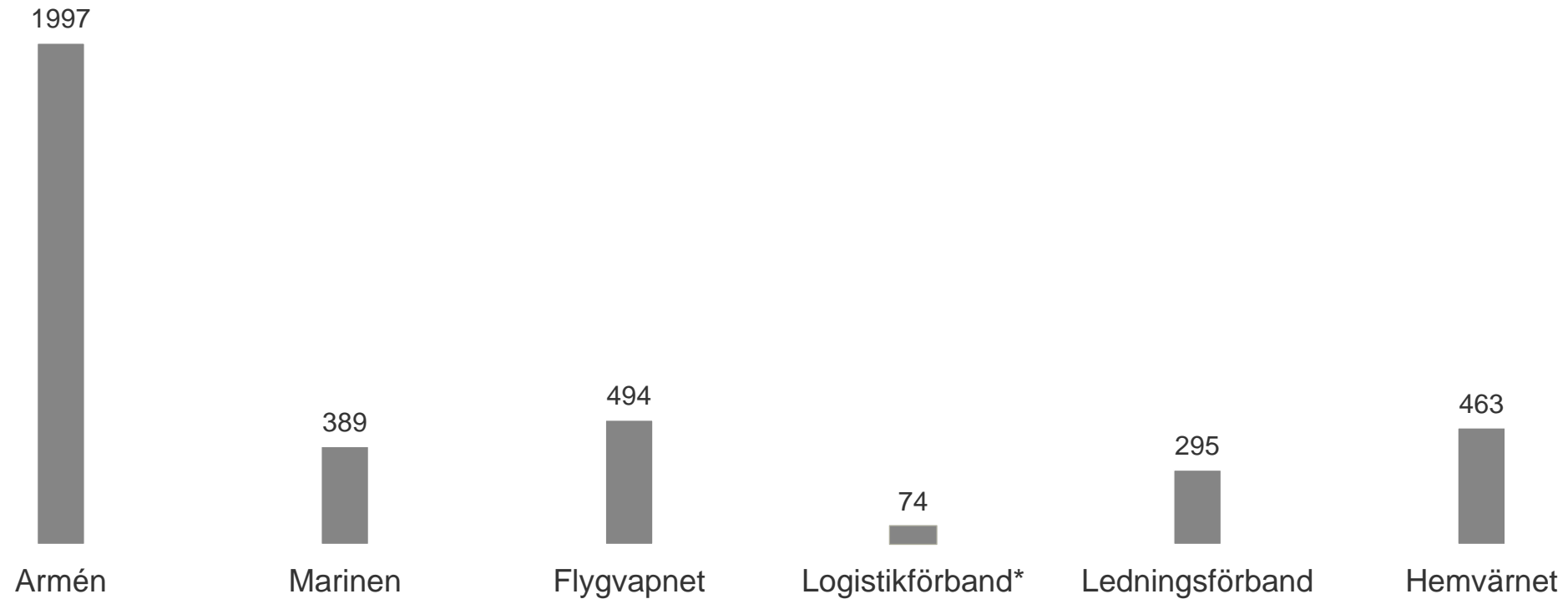
*Ett antal fler svar kom in senare än analysen gjordes. Analysen baseras på 64% svar

Antal svar per förband/utbildningsort

	Antal svar	Svarsfrekvens
Alla	3718	81%
Arvidsjaur	62	
Berga Amfl	149	
Boden A9	145	
Boden I19	266	
Eksjö	101	
Eksjö MRS*	6	
Enköping	296	
Enköping MRM	0	
Falun	77	
Gävle	0	
Göteborg Amf 1	92	
Göteborg FömedC	82	
Göteborg MRV	0	
Halmstad FMTS	31	
Halmstad MRV	0	
Halmstad Lv 6	240	
Härnösand	23	
Karlsborg	137	
Karlskrona	143	

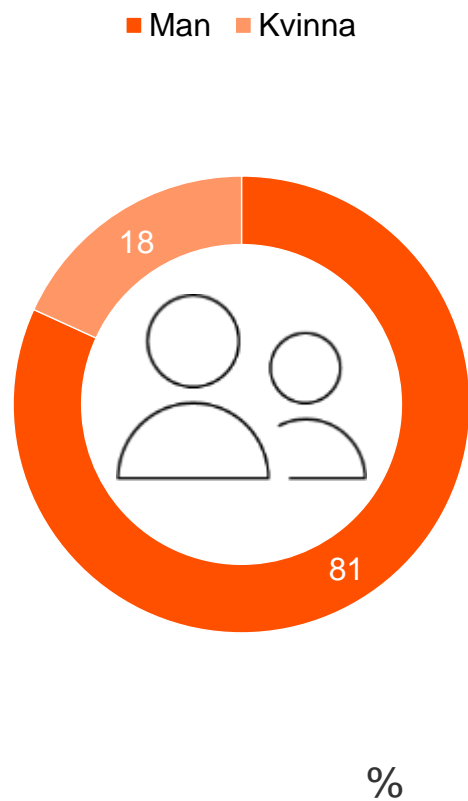
Kiruna	28
Kosta	21
Kungsängen	257
Kvarn P4	42
Kvarn Hkpfli	86
Luleå	93
Ravlunda*	1
Revingehed	322
Rinkaby	42
Ronneby	131
Skredsvik	5
Skövde P4	151
Skövde TrängR	178
Strängnäs	26
Såtenäs	77
Umeå	90
Umeå MRN	0
Uppsala	108
Visby	34
Visby UGG	0
Villingsberg	115
Östersund	61

Antal svar per respektive stridskraft

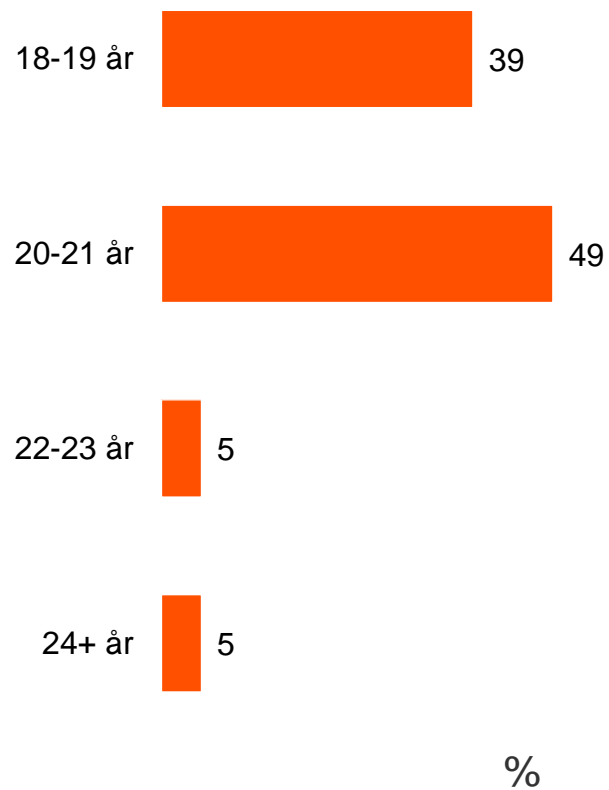

Om respondenterna

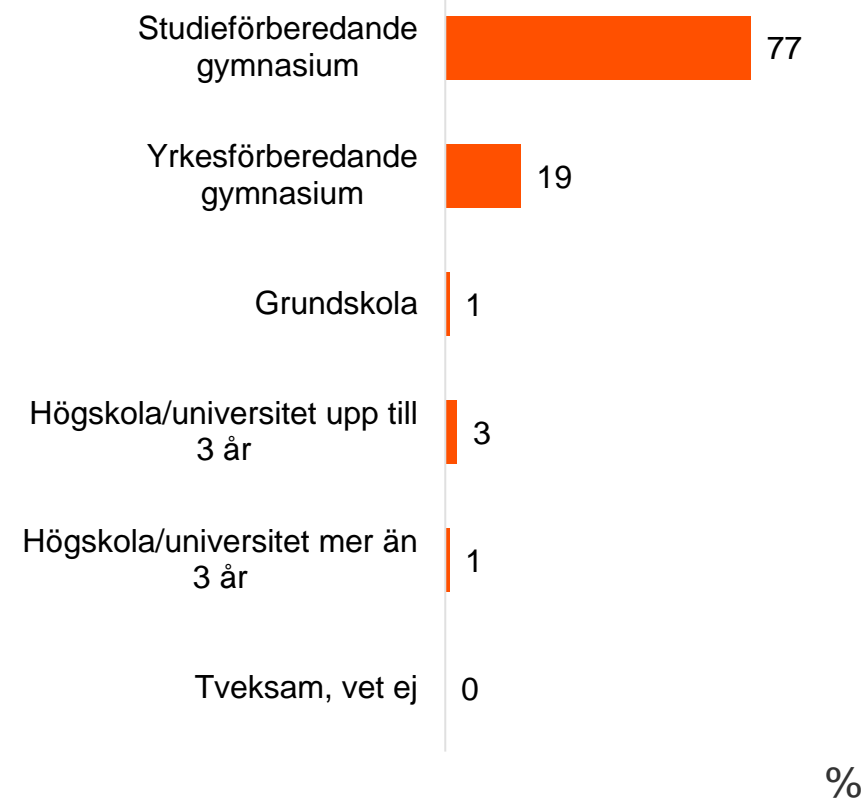
Kön

Ålder

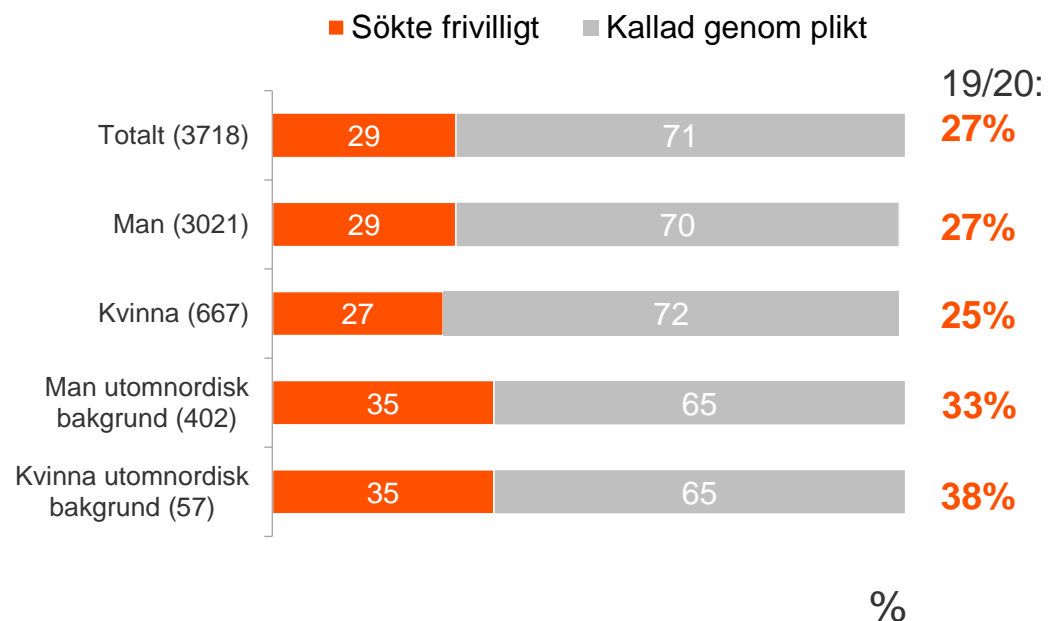

Civil utbildning

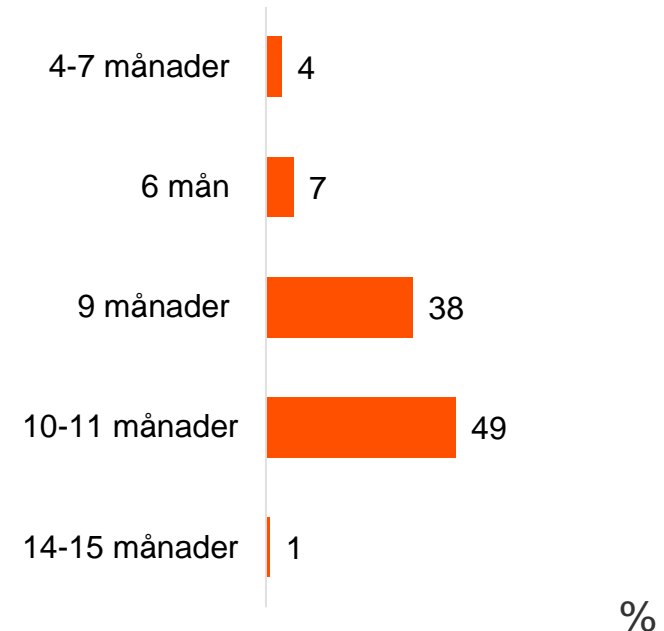

Om respondenterna

Kallad genom plikt eller sökt frivilligt

Utbildningslängd

Övergripande resultat

Årets undersökning visar att GU fortsatt får höga helhetsomdömen samt en hög rekommendationsbenägenhet. Precis som föregående år är det inga stora förändringar i resultaten som skulle indikera att de värnpliktigas upplevelse av utbildningen förändrats på något betydande vis. En majoritet av de värnpliktiga tror även att utbildningen är meriterande för dem i sitt framtida civila arbetsliv.

Knappt hälften av de värnpliktiga kan tänka sig ett fortsatt engagemang inom FM. Detta är något färre än föregående år. Det är en större andel av kvinnorna än männen som kan tänka sig ett fortsatt engagemang, även de som sökte frivilligt till utbildningen utmärker sig. GSS/K är fortsatt den tjänst som flest kan tänka sig söka sig till.

28 procent uppger att de utsatts för kränkningar, detta är ungefär samma nivå som föregående år. Det finns några grupper som tydligt utmärker sig när det gäller utsatthet för kränkningar. Nästan hälften av de kvinnliga värnpliktiga uppger att de utsatts och en majoritet av kvinnor med utomnordisk bakgrund. Det är vanligast att man svarar att man blivit utsatt av ett anställt befäl eller andra värnpliktiga. Berättelserna i de öppna svaren vittnar om utsatthet kopplat till flera av diskrimineringsgrunderna, framförallt kön, sexuell läggning och etnicitet.

Andelen som uppger att de skadats under utbildningen fortsätter att vara stabil. Drygt hälften av de värnpliktiga uppger att de skadat sig fysiskt under utbildningen och av dessa svarar två av fem att skadan ledde till att de uteblev fem dagar eller mer från tjänsten.

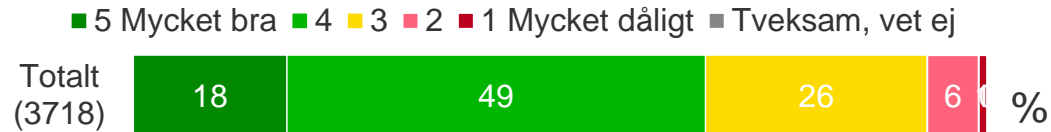
En tydlig trend som även noterades förra året är att de värnpliktiga upplever informationen inför sin befattningsutbildning som bristande. Över en tredjedel uppgav att befattningsutbildningen stämde dåligt överens med deras förväntningar. Också i de öppna svaren återkommer kritik mot Plikt och Prövningsverket och Försvarsmakten om den bristande informationen som de värnpliktiga fått inför befattningsutbildningen.

A photograph of the aurora borealis (Northern Lights) over a range of snow-capped mountains. The sky is dark with numerous stars, and the aurora displays vibrant green and purple hues. The mountains in the foreground are covered in snow and partially in shadow.

Övergripande uppfattning och utvärdering av GU

Övergripande utvärdering

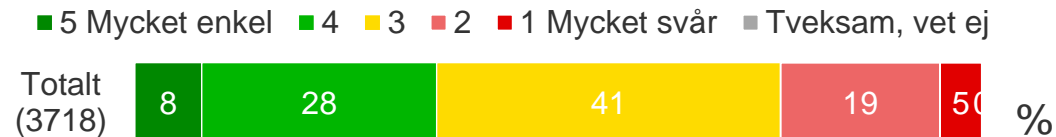
Vilket är ditt samlade helhetsomdöme av GU?

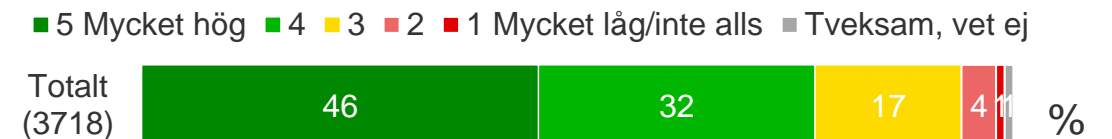
Jag skulle kunna rekommendera en vän eller annan bekant att söka till/genomföra GU?

Hur upplevde du omställningen från ett civilt till ett militärt liv?

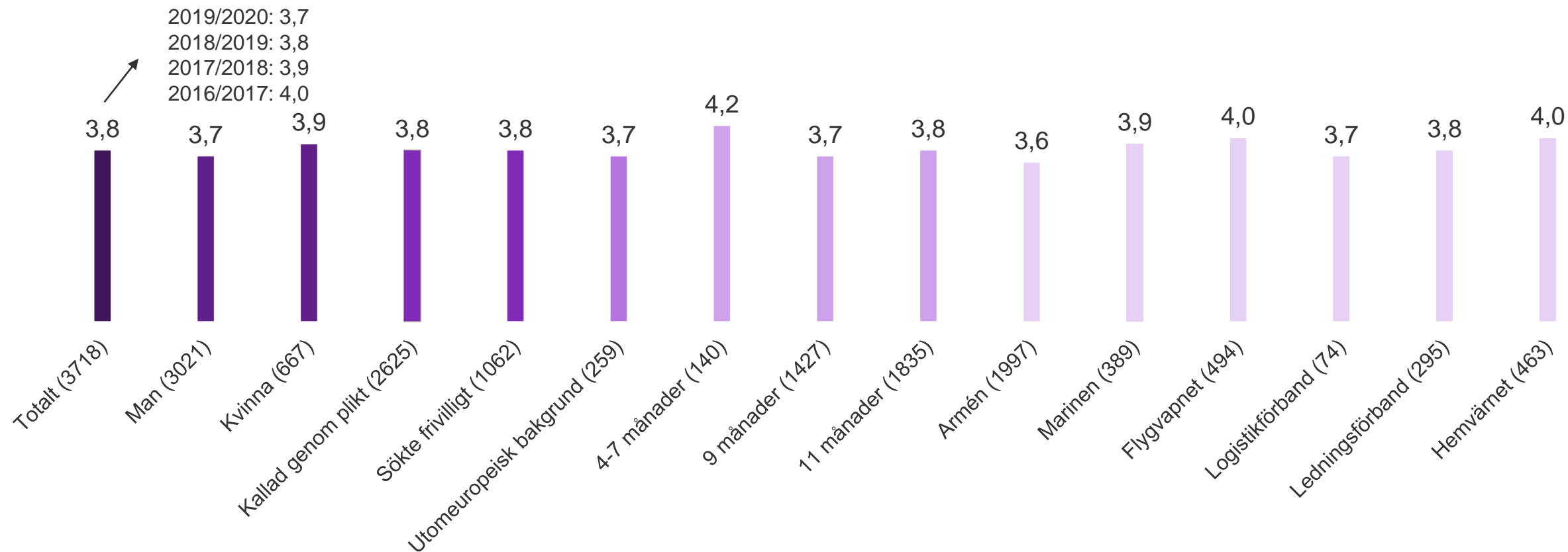

I vilken utsträckning tror du att det är en merit för dig, i ditt framtida civila arbetsliv, att ha genomfört GU?

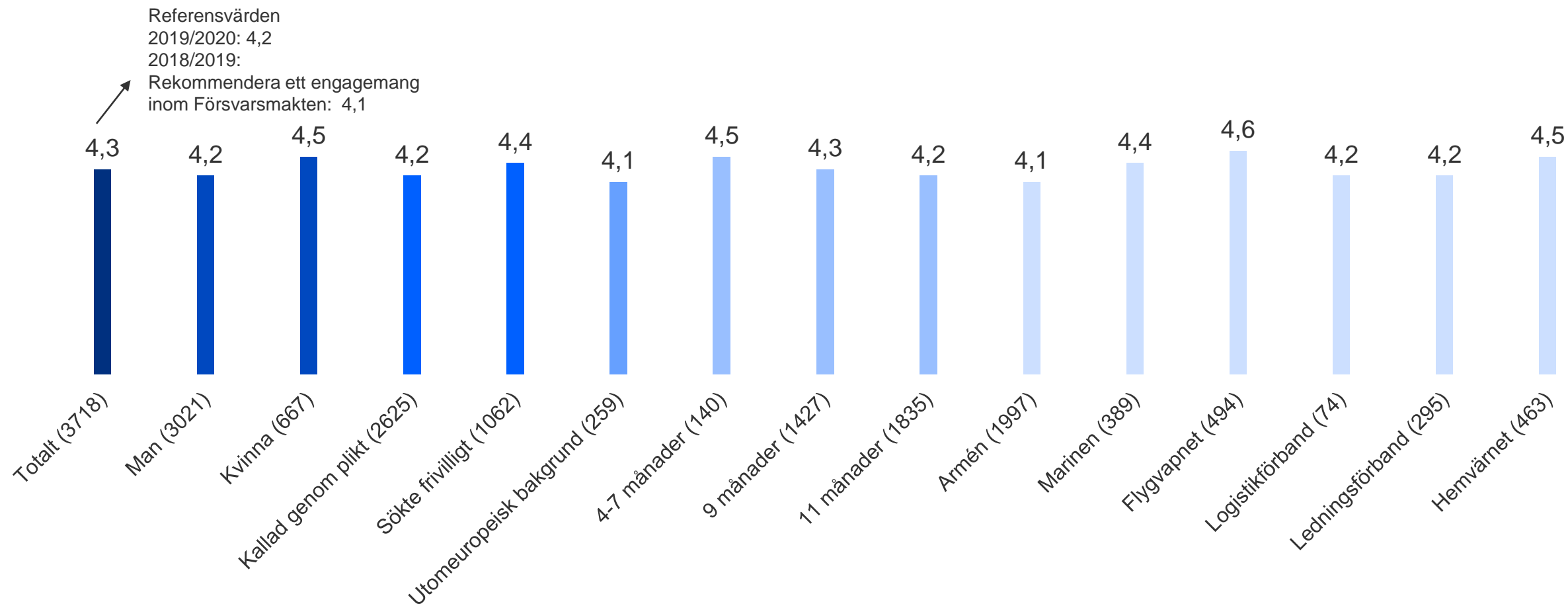
Samlat helhetsomdöme

Vilket är ditt samlade helhetsomdöme av GU? *Medelvärden*

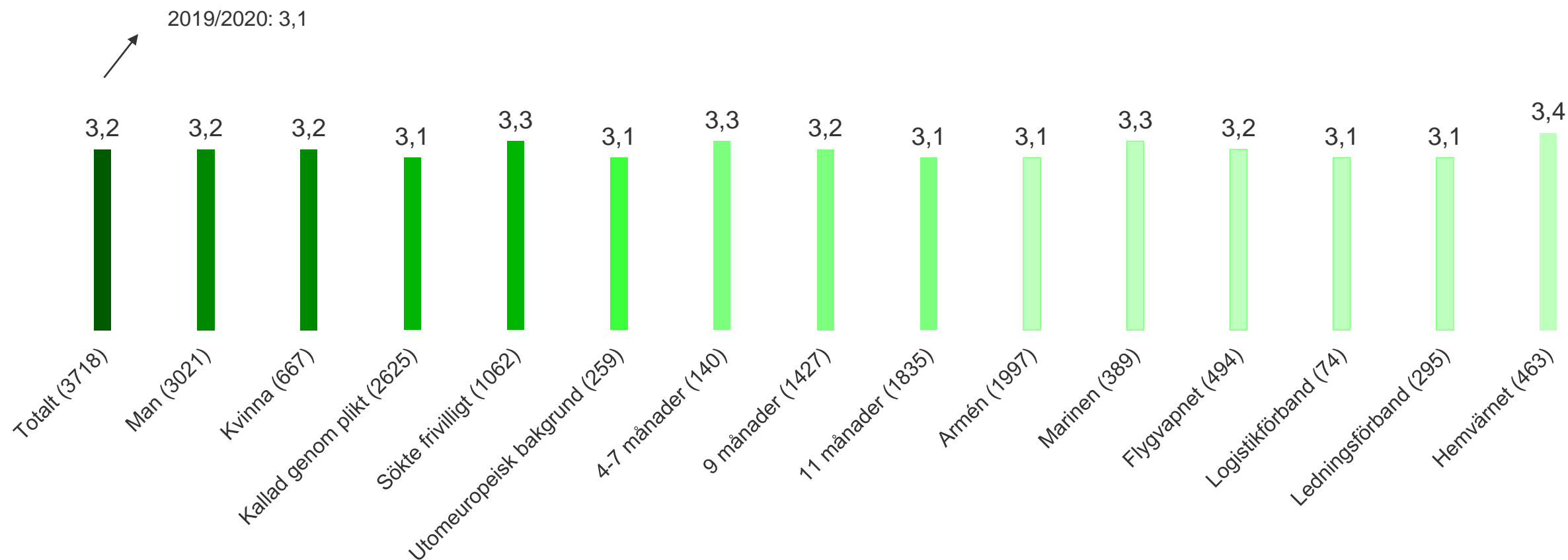
Tänka sig att rekommendera

Jag skulle kunna rekommendera en vän eller annan bekant att söka till/genomföra GU? *Medelvärden*

Omställning från ett civilt till ett militärt liv

Hur upplevde du omställningen från ett civilt till ett militärt liv? *Medelvärden*

Nyckeltal per utbildningsort

	Arvids- jaur	Berga Amfl	Boden A9	Boden I19	Eksjö	Enköping	Falun	Gbg Amf 1	Gbg FömedC	Halmstad FMTS	Halmstad Lv 6	Härnösand	Karlsborg	Karlskrona	Kiruna	Kosta	Kungsängen
Helhetsomdöme	4,2	4	3,8	3,6	3,5	3,8	3,9	3,9	3,8	3,9	3,8	4,5	3,8	3,7	4,5	3,9	3,8
Rekommendera	4,7	4,4	4,3	4,1	4,1	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,8	4,3	4,5	4,8	4,1	4,2
Omställning till militärt liv	2,9	3,2	2,9	3,1	3,2	3,1	3,5	3	3	3,1	3,1	3,3	3	3,7	3,8	3	3,3

	Kvarn P4	Kvarn Hkpflij	Luleå	Revingehed	Rinkaby	Ronneby	Skredsvik	Skövde P4	Skövde TrängR	Strängnäs	Såtenäs	Umeå	Uppsala	Visby	Vilingsberg	Östersund
Helhetsomdöme	3,8	4,2	3,8	3,1	3,8	3,8	4,8	3,8	3,5	4,3	4,4	4,3	4	4	3,8	4,2
Rekommendera	4,2	4,7	4,4	3,6	4,6	4,5	4,8	4,3	4	4,7	4,7	4,7	4,6	4,6	4,4	4,4
Omställning till militärt liv	2,9	3,1	3,4	3,1	3,2	3,4	3	3,1	2,9	3,7	3,2	3,3	3	3,4	3,4	3,6

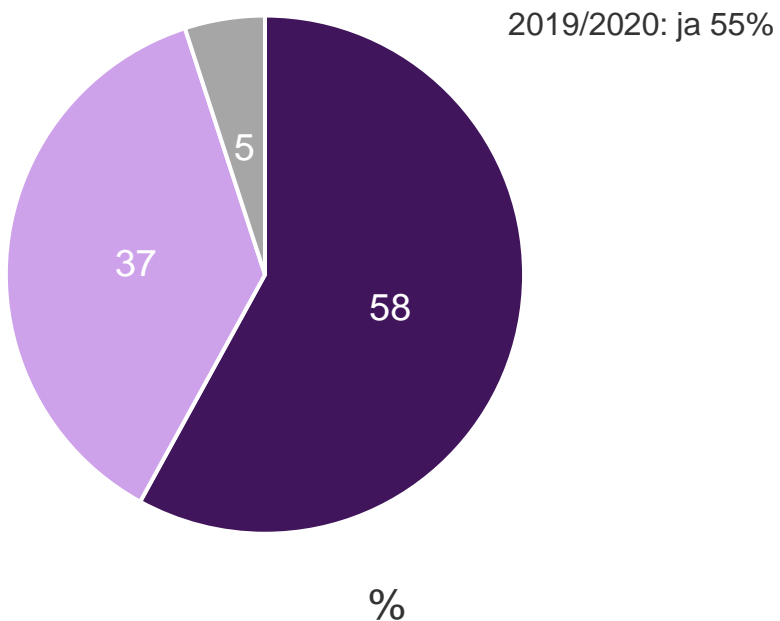
Hälsa och skador

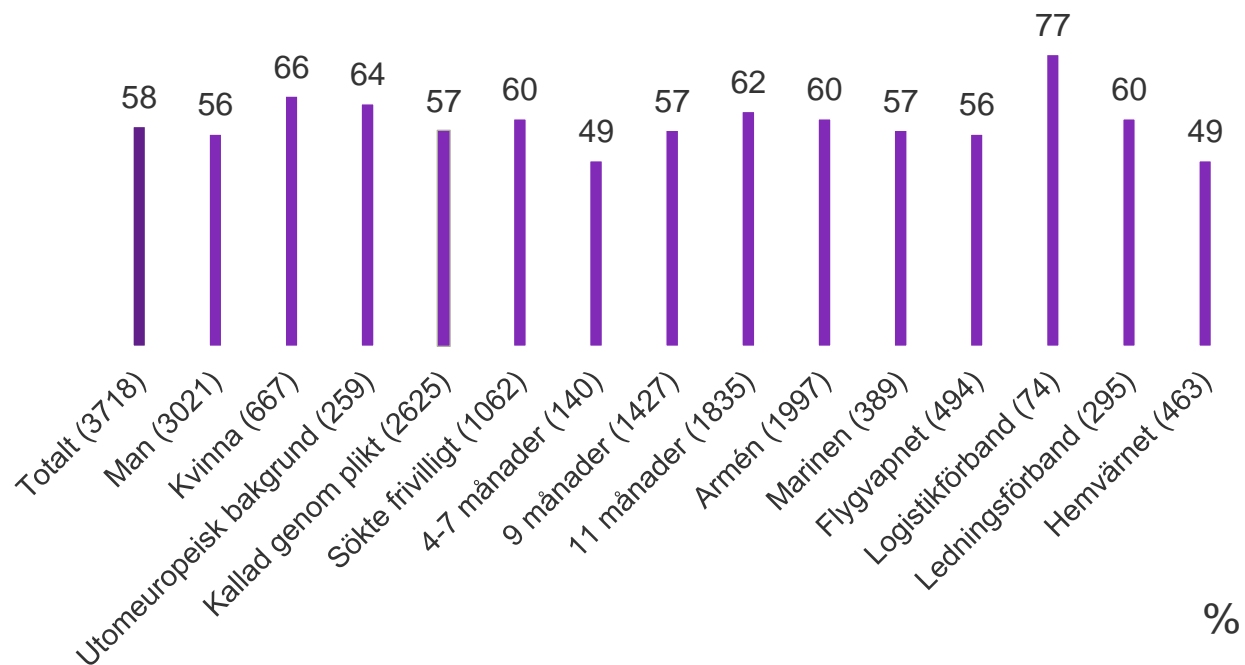
Skador

Har du (fysiskt) skadat dig någon gång under GU?

■ Ja ■ Nej ■ Tveksam, vet ej

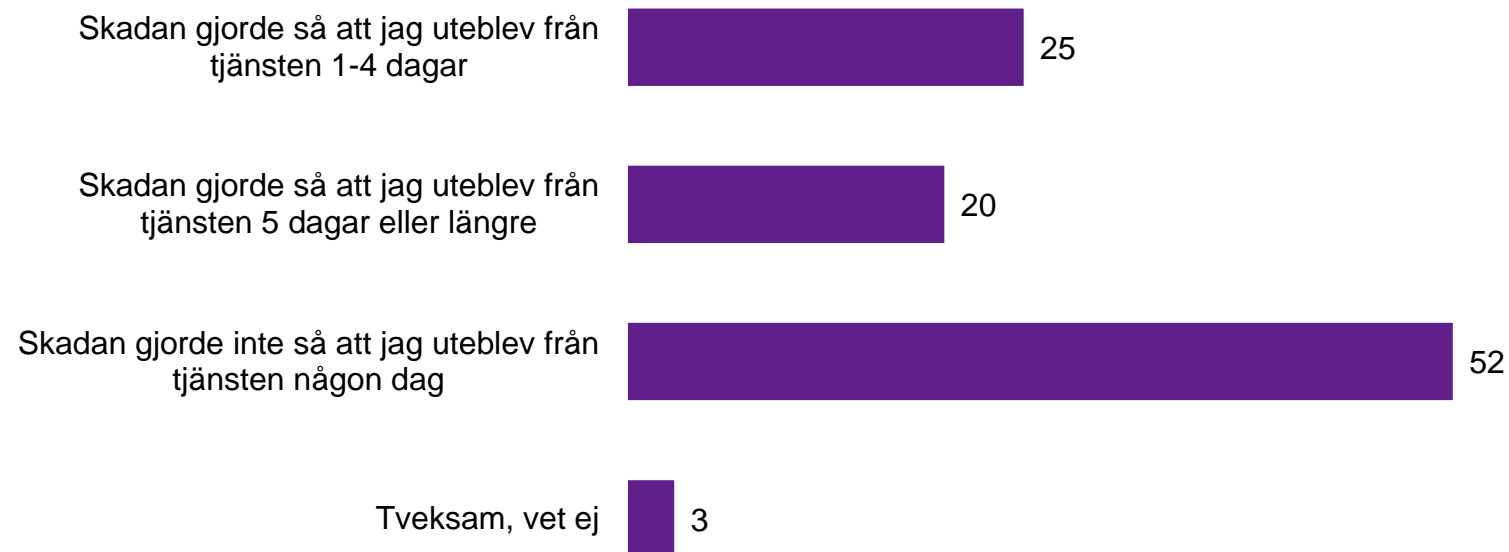

Andel skadade

Konsekvenser av skada

Vad blev konsekvenserna av din skada under GU?*

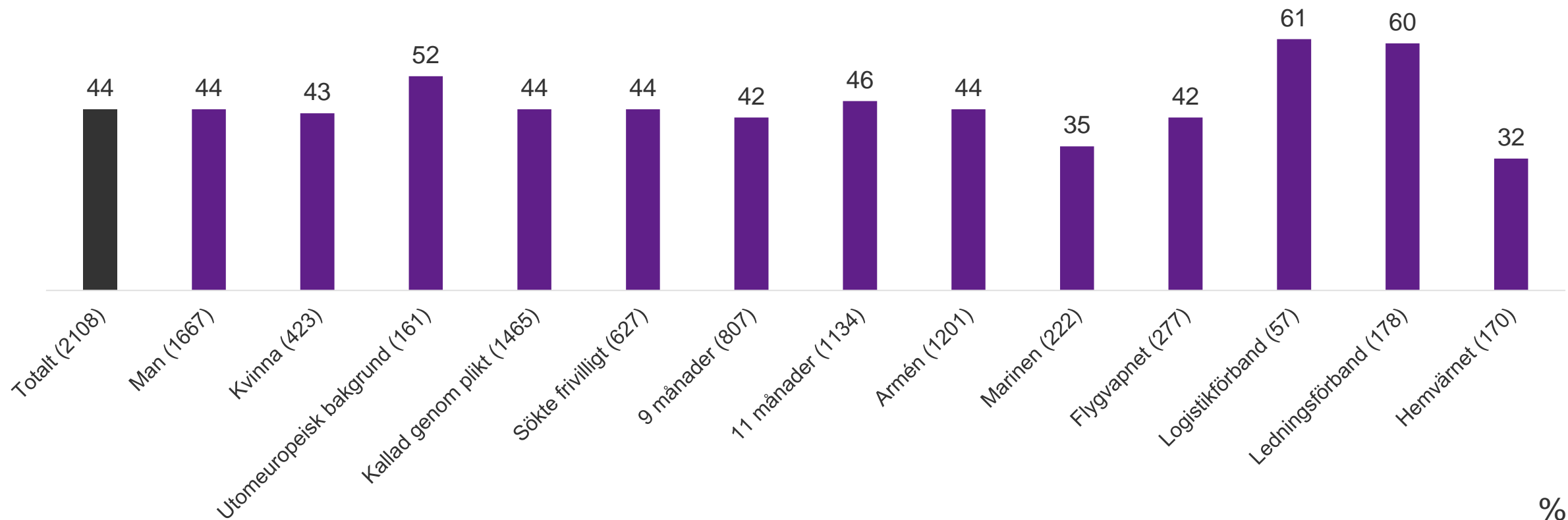
44% uppger att en skadeanmälan gjordes
44% uppger att en skadeanmälan inte gjordes
13% vet inte om en skadeanmälan upprättats

*Ny fråga 2021

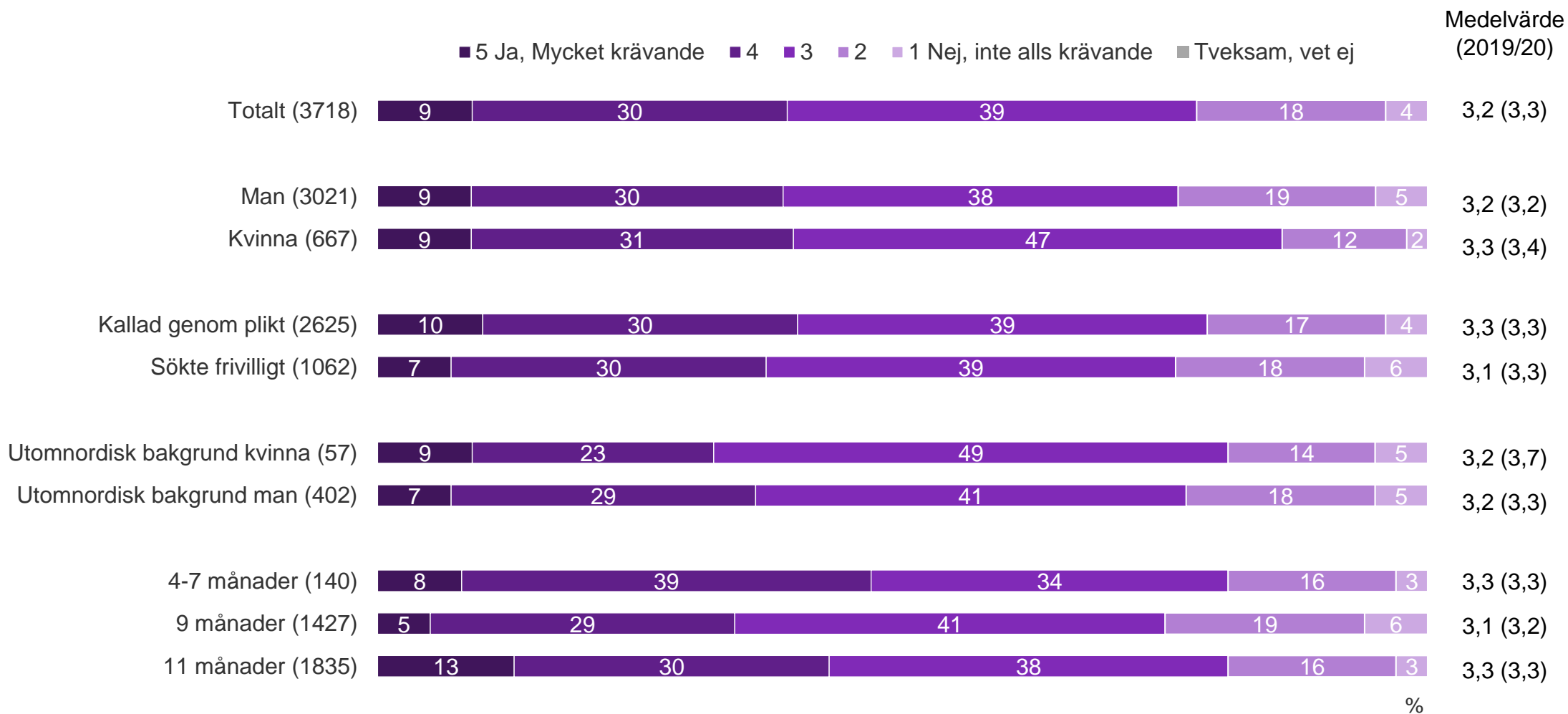
%

Skadeanmälan

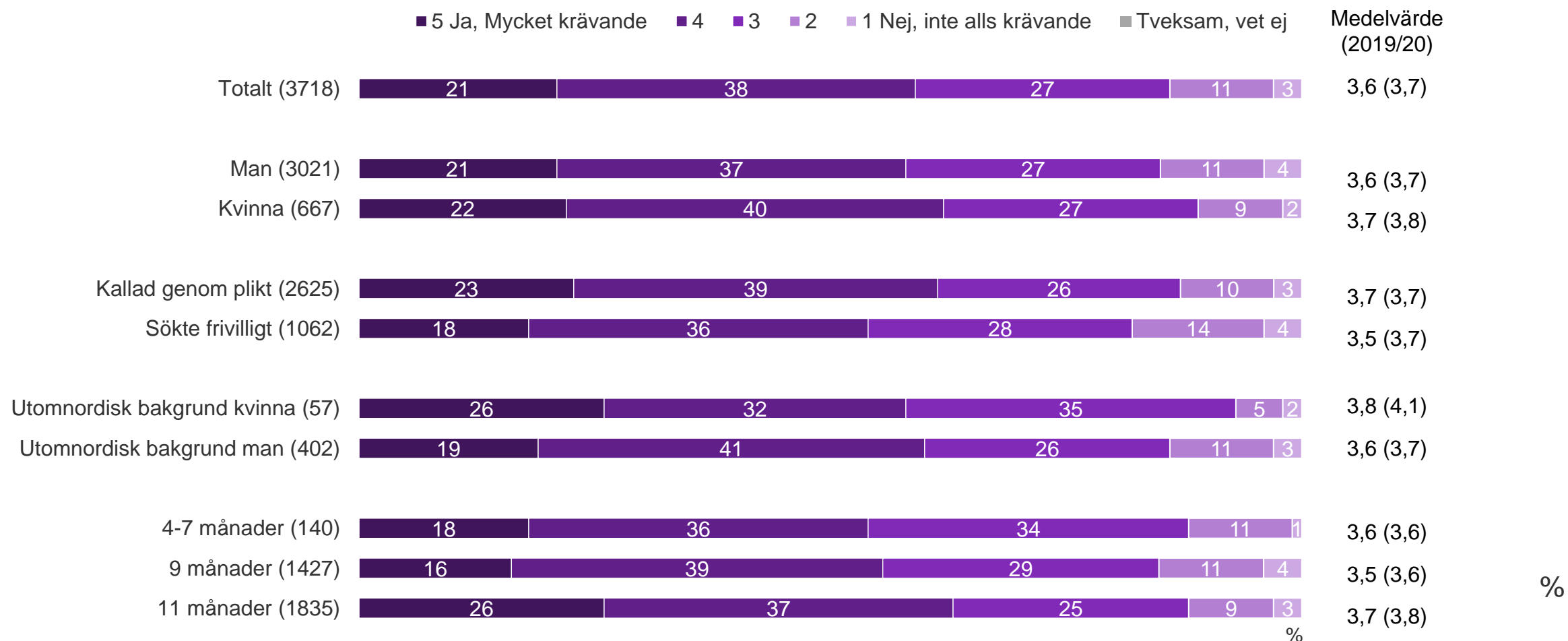
Gjordes det en skadeanmälan? *Andel ja*

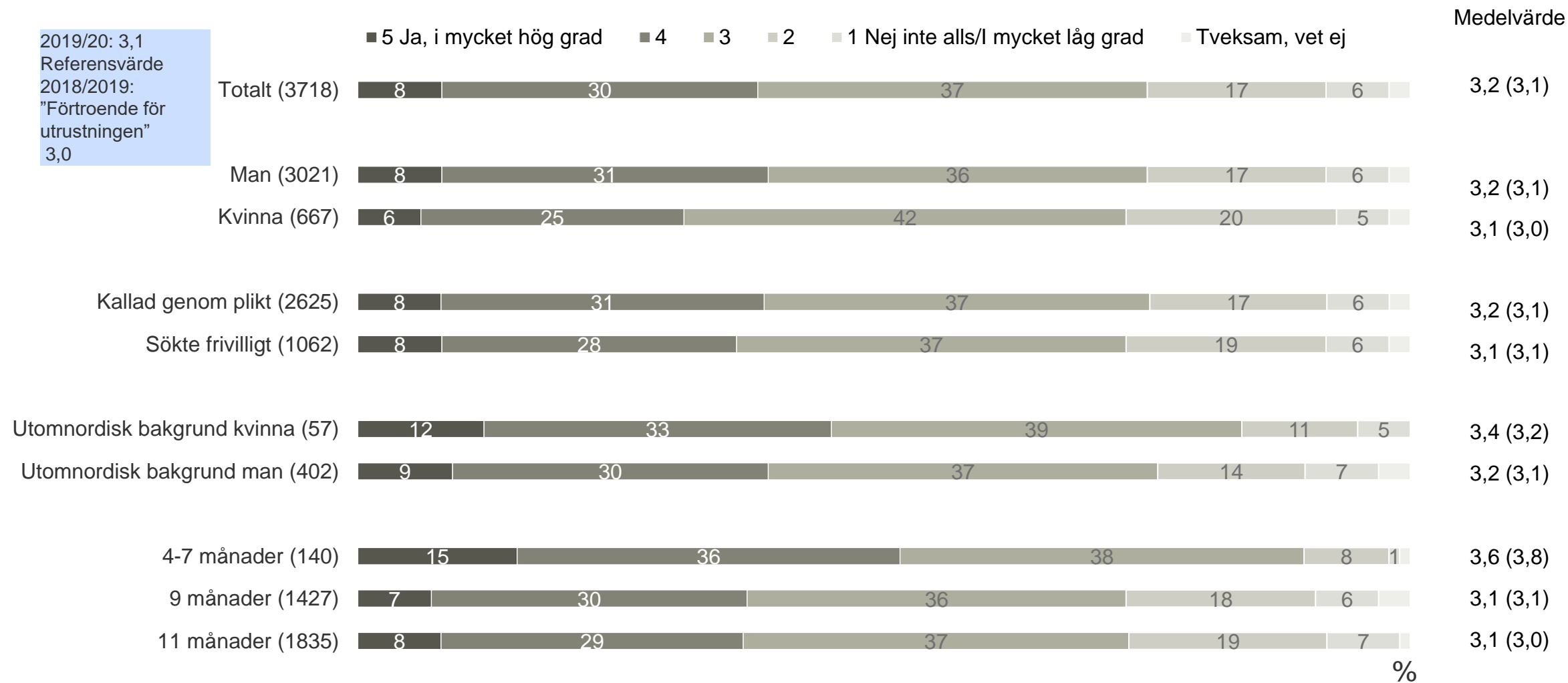
Upplevde du GU som fysiskt krävande?

Upplevde du GU som psykiskt krävande?

Anser du att den personliga utrustningen under GU är ändamålsenlig?

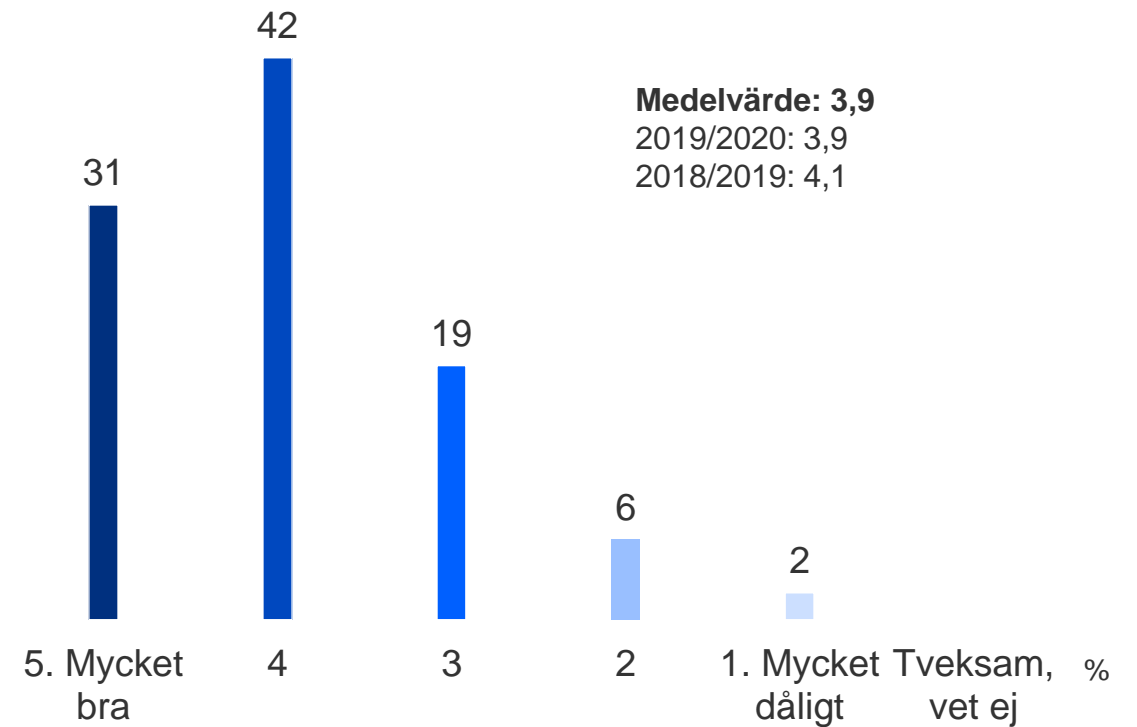
Ledarskap och likabehandling

Befälens ledarskap

Vilket är ditt samlade helhetsomdöme om dina befäls ledarskap?

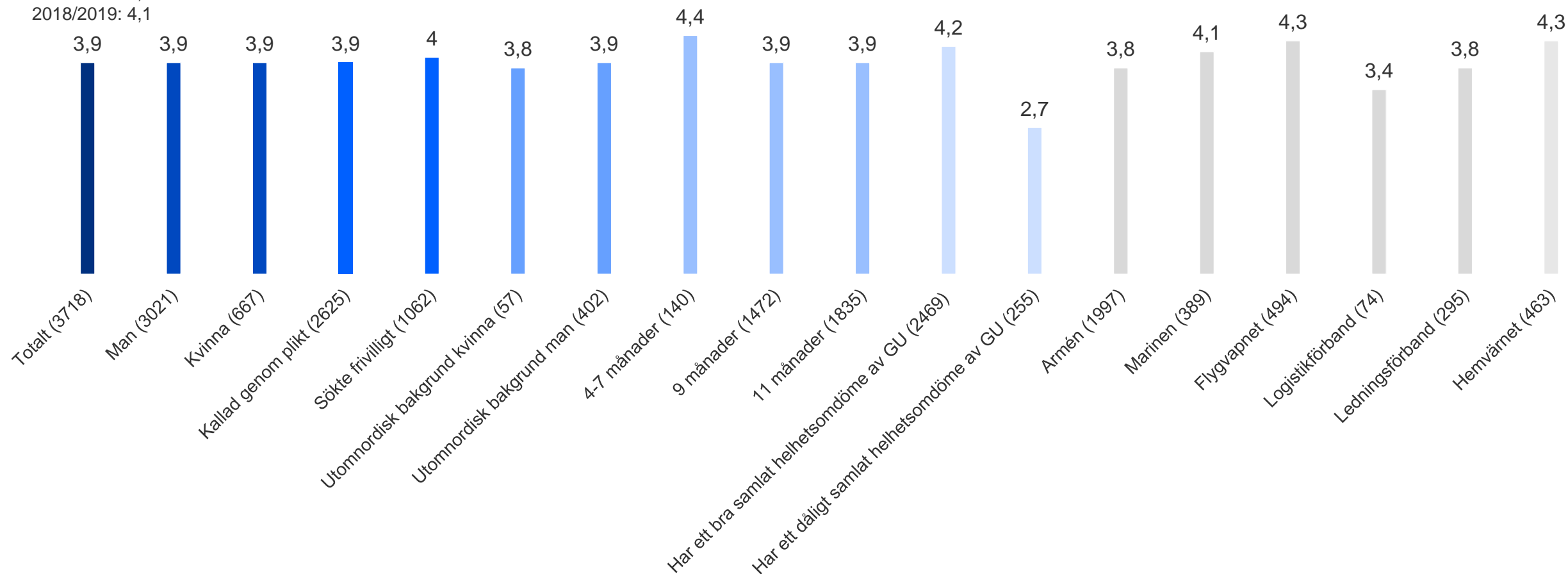

Befälens ledarskap

Vilket är ditt samlade helhetsomdöme om dina befäls ledarskap? *Medelvärden*

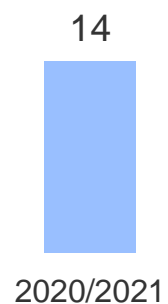
Referensvärden:
2019/2020: 3,9
2018/2019: 4,1

Kränkningar

Har du någon gång under utbildningstiden upplevt kränkningar eller att någon sagt eller gjort något mot dig som du tagit illa upp av?*

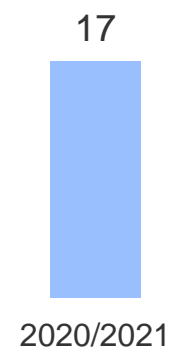
Ja från anställt befäl
%

Ja från värnpliktigt befäl
%

Ja från annan värnpliktig
%

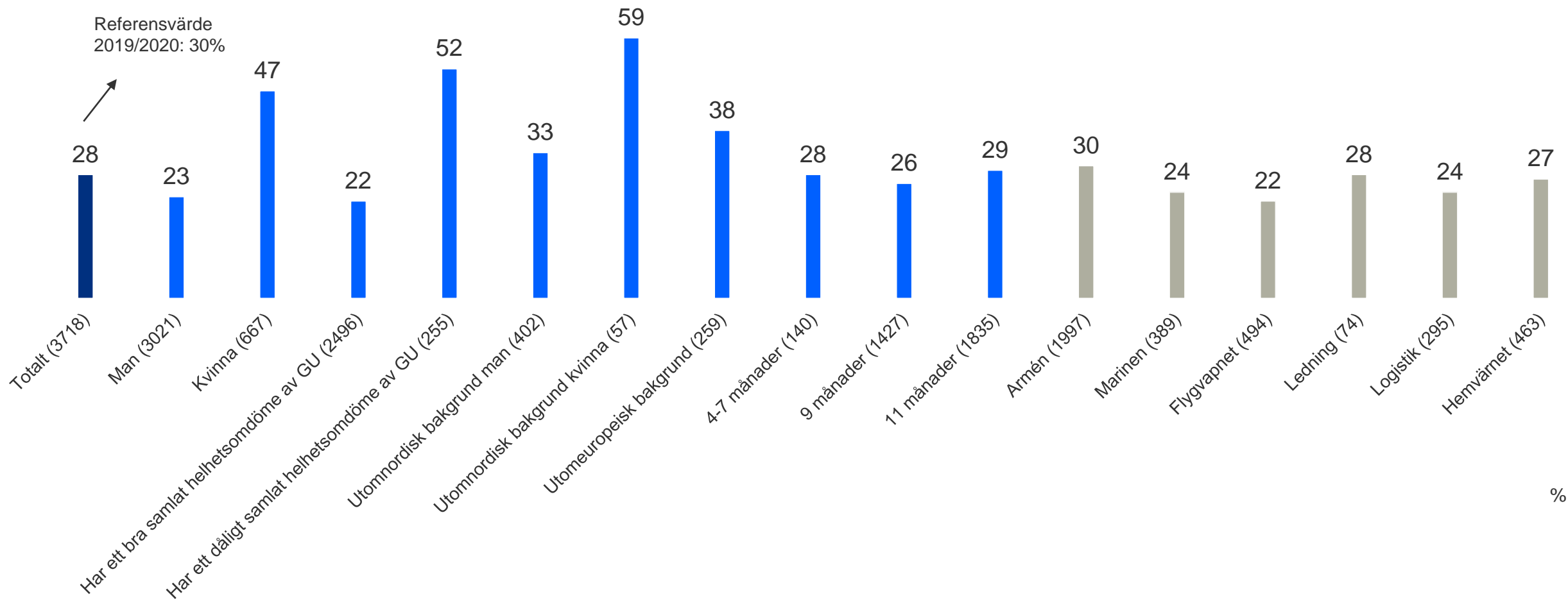

Ja från annan anställd i FM
%

Kränkningar

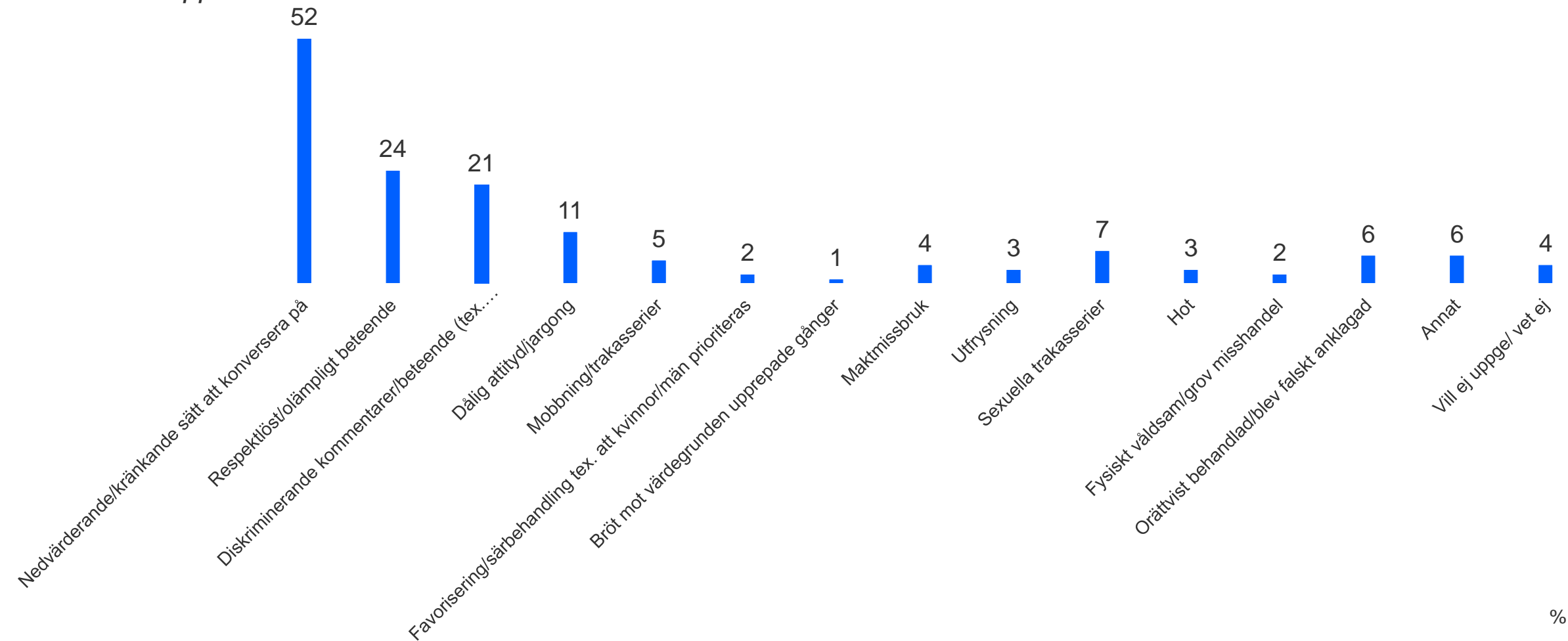
Andel i respektive grupp som har upplevt detta

Kränkningar

Här får du gärna beskriva kort vad som hände:

Efterkodade öppna svar

%

Öppna svar kränkningar

Urval av svar

”Rekryter som använt rasistiska uttryck som om det vore ingenting. Jag har upplevt en övergripande dålig jargong/ordval från rekryter vid flera tillfällen”

”Sexuella trakasserier, bla ovälkommen och olämplig beröring.”

”Blivit kallad för hora, fitta av värnpliktiga. Fått höra att jag ska bita ihop från min plutonchef.”

”Folk betar sig ej i enlighet med värdegrunden, befäl som värnpliktig. Jargongen må vara god men man får acceptera en kränkande atmosfär med mobbning, både från befäl & värnpliktiga.”

”Har blivit kallad ”hoe”, ”jävla slyna” och blivit slagen på rumpan.”

”Befäl som är närgångna och olämpliga kommentarer.”

”Verbala kränkningar är vanligt förekommande hos nyutbildade befäl som inte vet hur de ska agera i sin ledaroll. Maktförhållandet är extremt orättvist mellan värnpliktiga och befälen vilket resulterar i maktmissbruk.”

”Blivit kallad neger.”

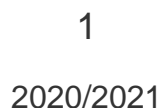
Diskriminering och trakasserier

Har du under din GU någon gång känt dig diskriminerad eller trakasserad av skäl som har samband med ditt kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder?*

Ja från anställt befäl
%

Ja från värnpliktigt befäl
%

Ja från annan värnpliktig
%

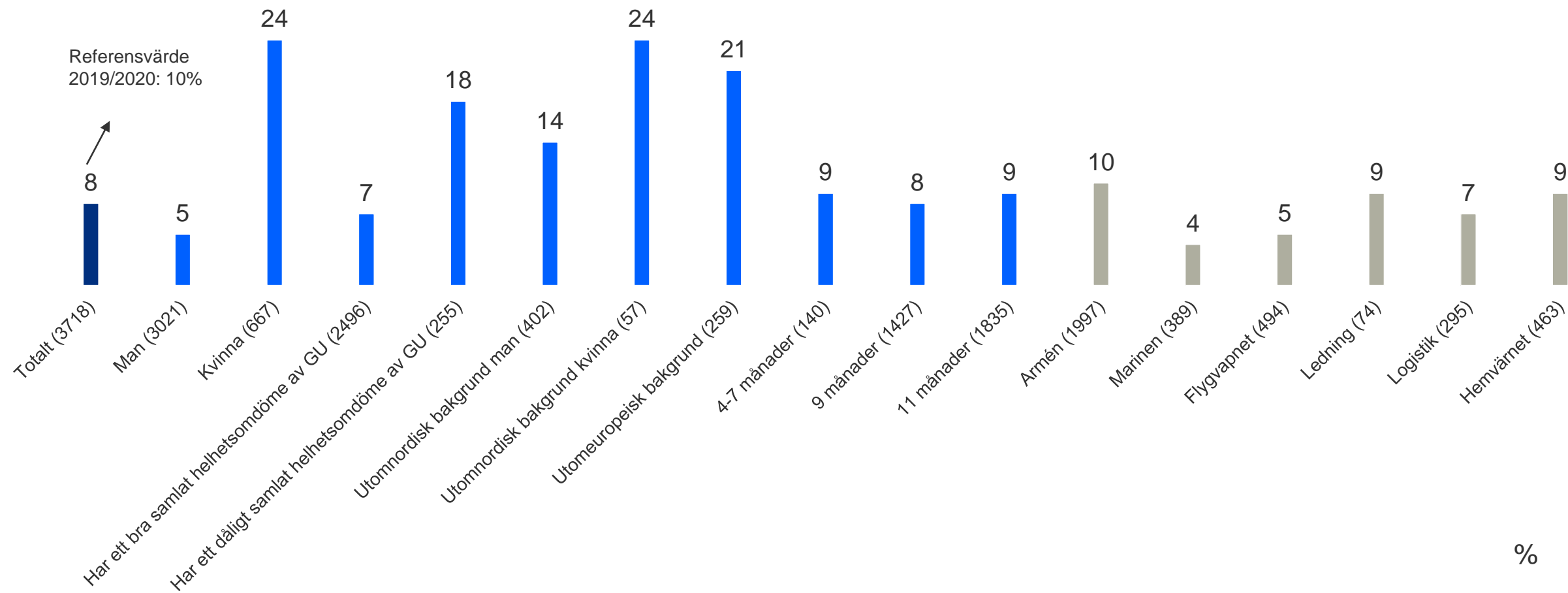

Ja från annan anställd i FM
%

Diskriminering och trakasserier

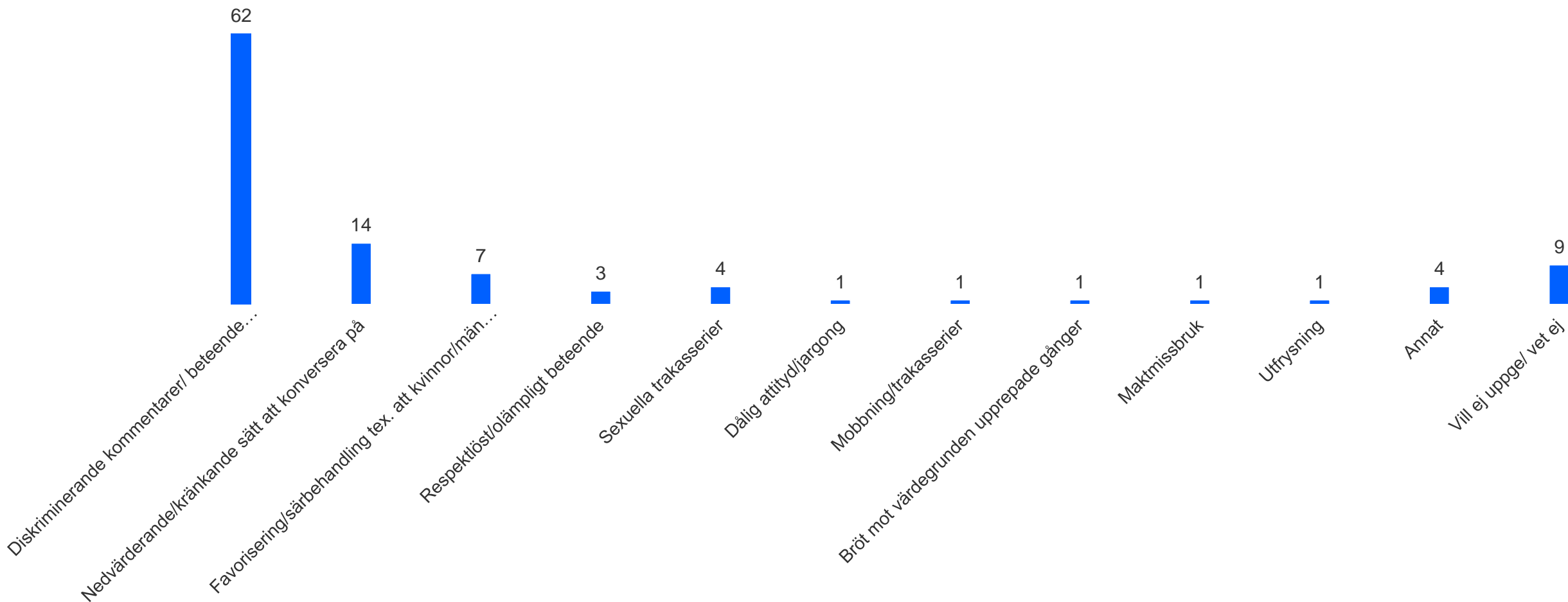
Andel i respektive grupp som upplevt detta

Diskriminering och trakasserier

Här får du gärna beskriva kort vad som hände:

Efterkodade öppna svar

Öppna svar diskriminering och trakasserier

Urval av svar

”Det är väl samma sak år ut och år in. Könsdiskrimineringen finns där. Man lyssnar inte på kvinnor på samma sätt som män. Det märks både på hur anställda uppträder mot varandra och hur vi rekryter beter oss sinsemellan. Jag ser vuxna män som höjer handen och avbryter kvinnliga kollegor. Jag hör manliga anställda säga "Tyst!" åt kvinnliga anställda under kompaninämndsmöten.”

”Väldigt vanligt att höra kommentarer om "blattar" "mussar" samt N-ordet. Machokulturen här drivs vidare av rasistiska tendenser.”

”Befäl har uttryckt att tjejer inte kan lika mycket som killar.”

”Man blir lätt misstrodd av befäl och ledning när man för upp ett forum gällande rasism. Det blev istället jag som fick negativ känsla samt negativa betyg tack vare att jag rapporterade in grejer som kan upplevas som rasistiskt av folk. Det är synd.”

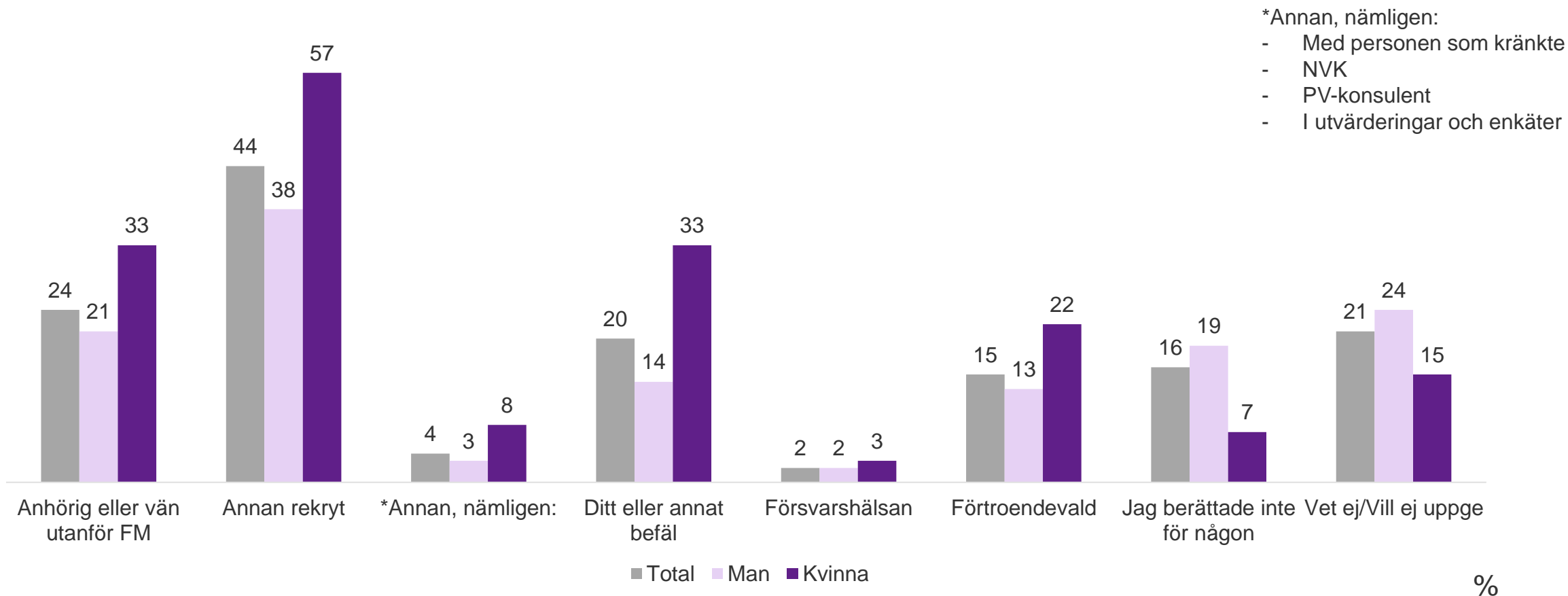
”Generellt behandlar i princip alla befäl de kvinnliga rekryterna bättre än de manliga. De blir sällan lika utskälda om de gör något. Men hade en manlig rekryt gjort samma hade det blivit mer liv.”

”Vissa anställda samt värnpliktiga har en lite gammalmodig syn på HBTQ personer som de uttryckt.”

”Som kvinna märker man av den allmänna jargongen och strukturella "skillnaderna". Ex att man behöver hävda sig mer, kvinnliga befäl får mer skit, de tror allmänt mindre om en.”

Berättade du?

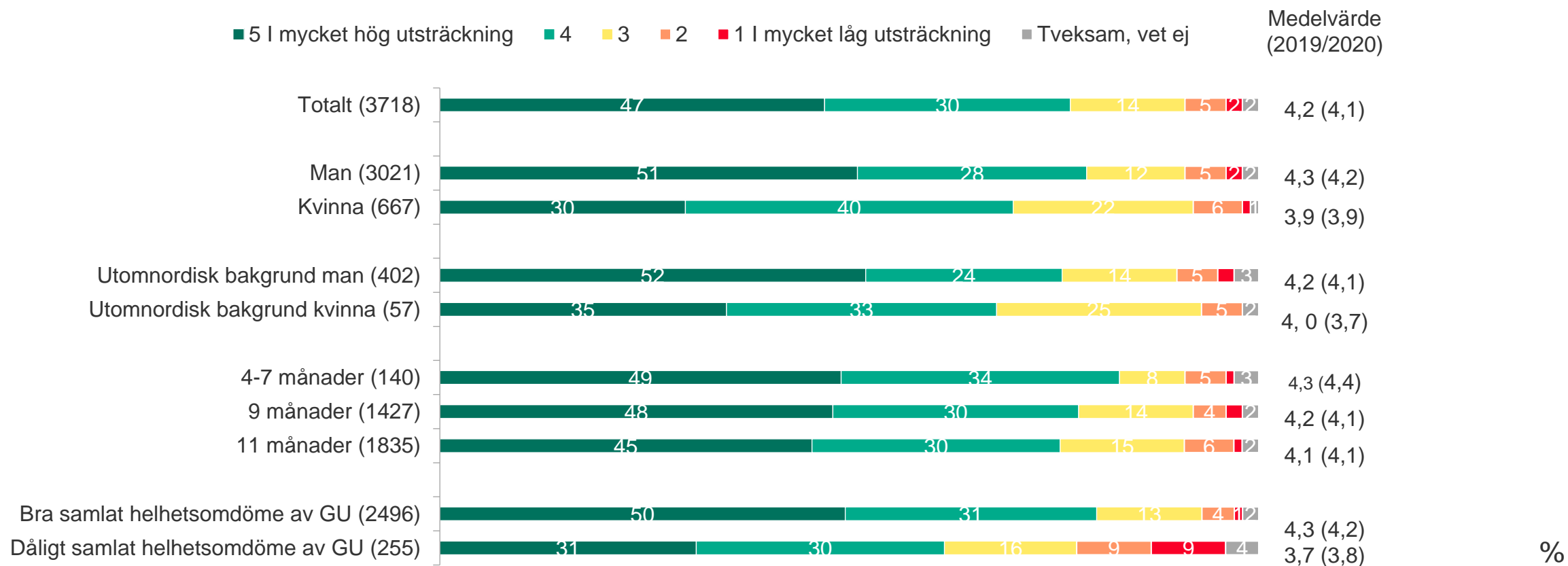
Berättade du för någon/några om det (eller något av det) som hänt?

Förekomst av kränkningar och diskriminering/trakasserier per utbildningsort

	Kränkningar (andel som upplevt)	Diskriminering/ trakasserier (andel som upplevt)			
Alla	28	8	Kiruna	29	18
Arvidsjaur	15	7	Kosta	25	14
Berga Amfl	19	5	Kungsängen	33	11
Boden A9	17	7	Kvarn P4	26	5
Boden I19	36	14	Kvarn Hkpflj	15	1
Eksjö	22	4	Luleå	28	9
Enköping	27	9	Revingehed	37	10
Falun	43	11	Rinkaby	12	5
Göteborg Amf 1	31	1	Ronneby	25	4
Göteborg FömedC	31	11	Skredsvik	0	0
Halmstad FMTS	13	-	Skövde P4	38	12
Halmstad Lv 6	29	11	Skövde TrängR	36	12
Härnösand	35	13	Strängnäs	28	12
Karlsborg	19	6	Såtenäs	20	9
Karlskrona	25	6	Umeå	28	9
			Uppsala	21	5
			Visby	15	9
			Villingsberg	20	6
			Östersund	20	3

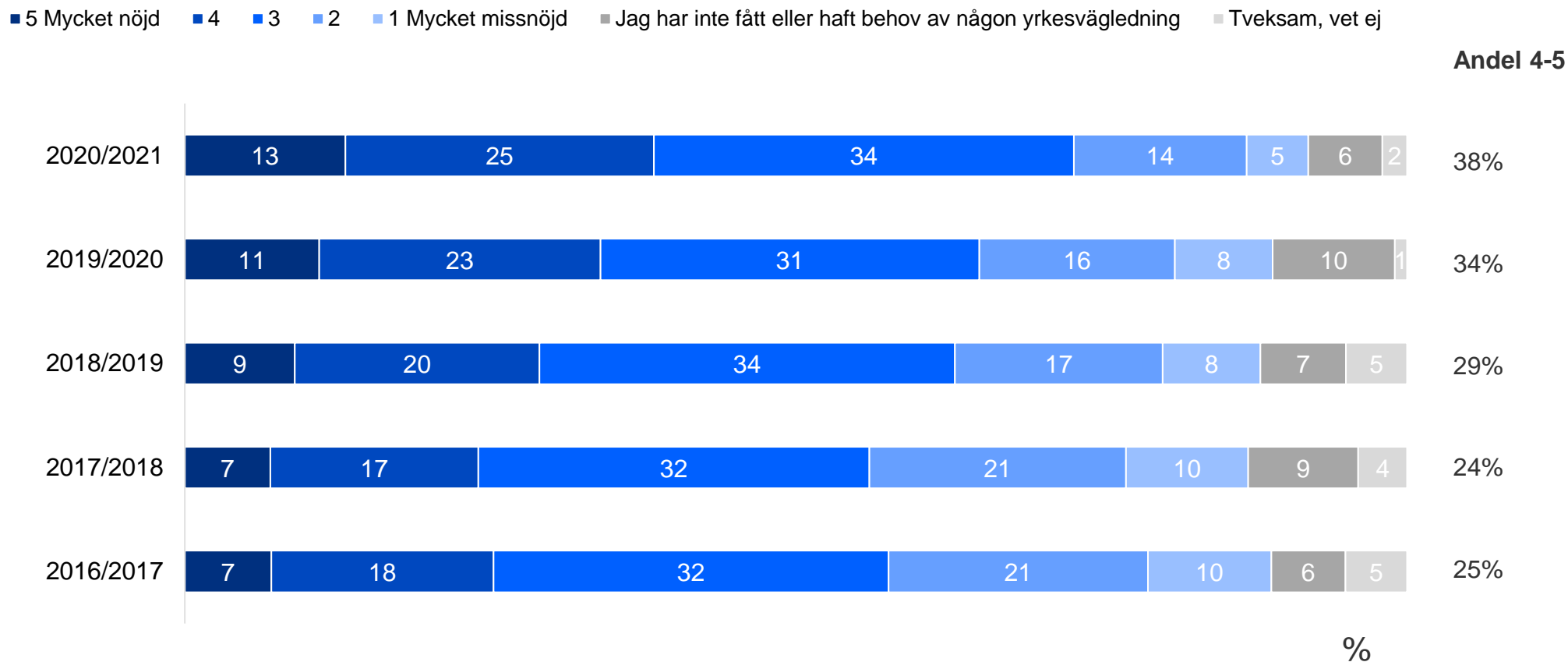
I vilken utsträckning upplever du att kvinnor och män ges samma möjligheter under GU?

Intresse av fortsatt
engagemang i
Försvarsmakten

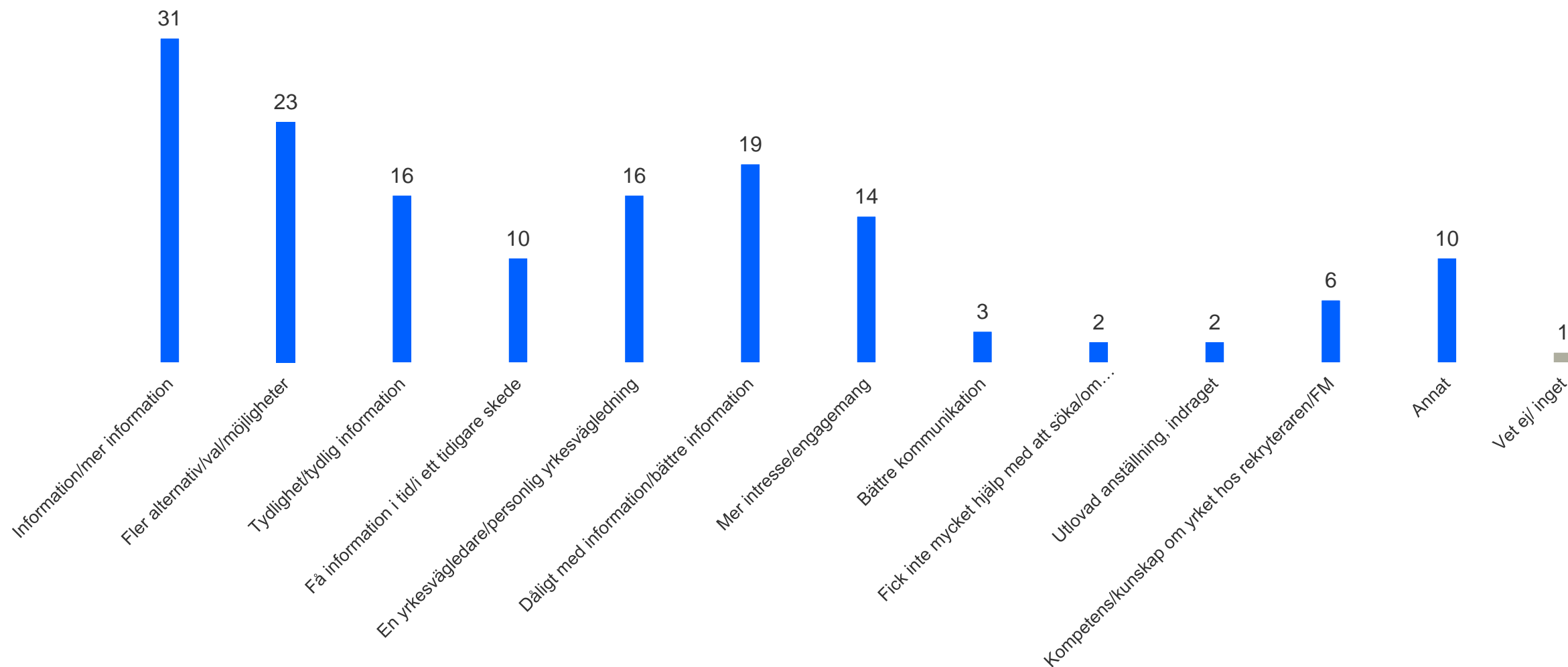
Uppfattning om yrkesvägledning

Hur nöjd är du med den yrkesvägledning du fått avseende fortsatt engagemang inom FM?

Anledning till missnöje med yrkesvägledningen

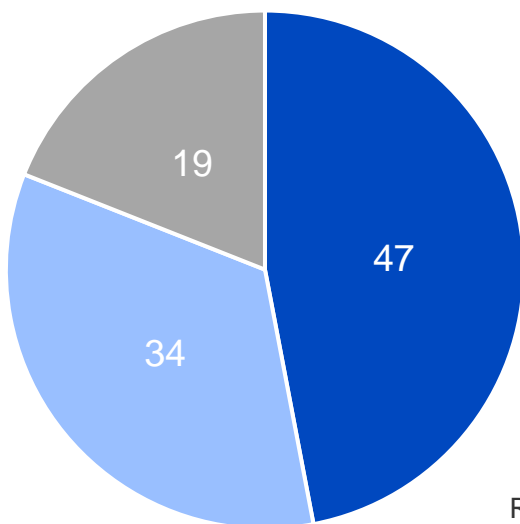
Vad saknade du avseende yrkesvägledningen? *Efterkodade öppna svar*

Fortsatt engagemang

Avser du att ta ett fortsatt engagemang inom FM?

■ Ja ■ Nej ■ Tveksam, vet ej

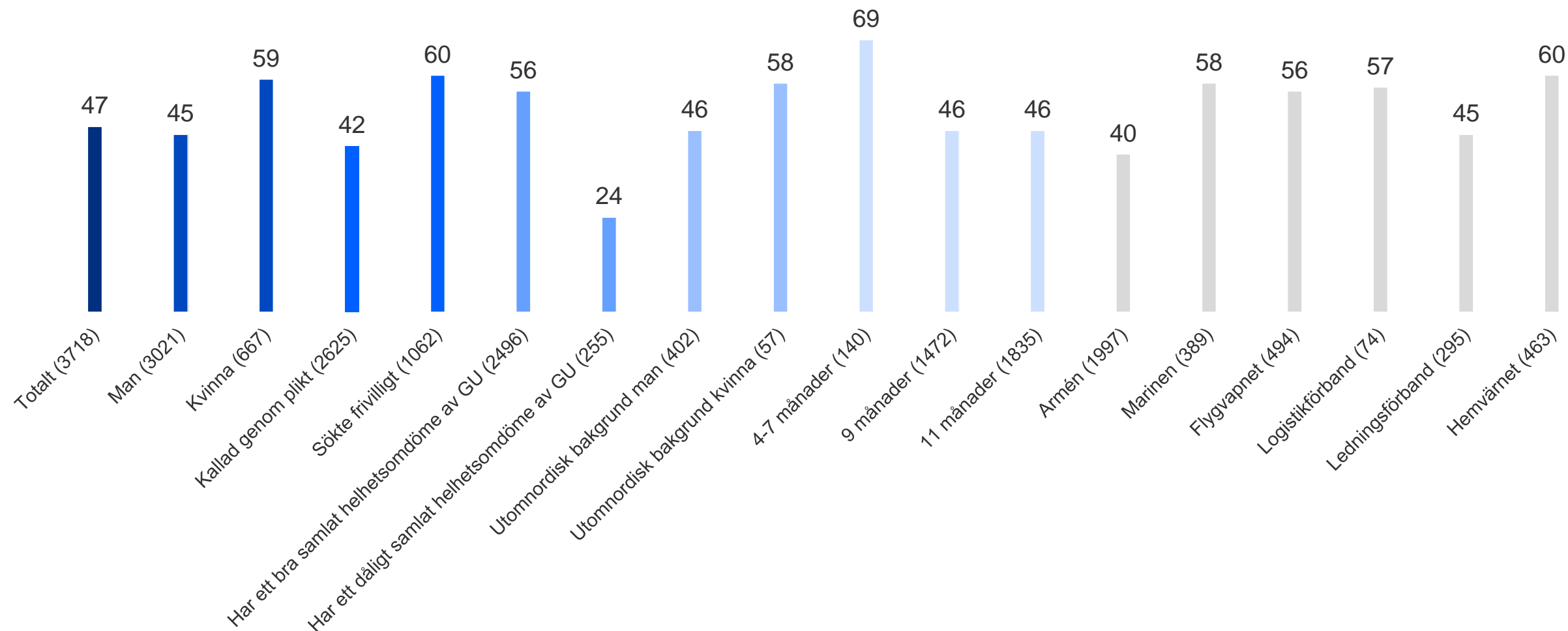
Referensvärde
2019/2020: 56%
2018/2019: 52%

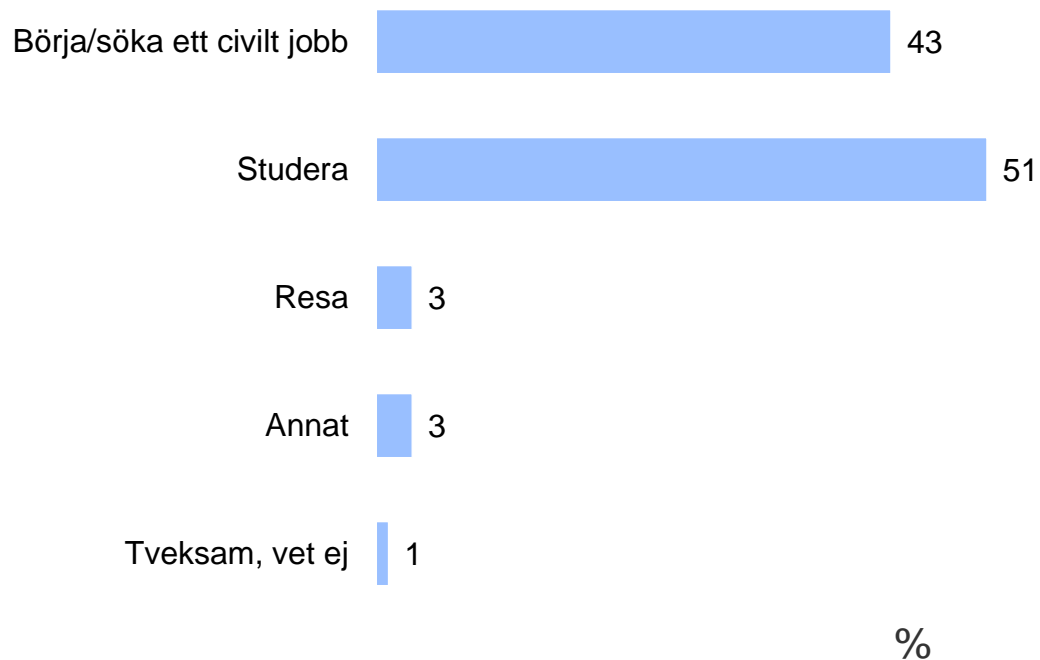
Fortsatt engagemang olika grupper

Andel Ja totalt

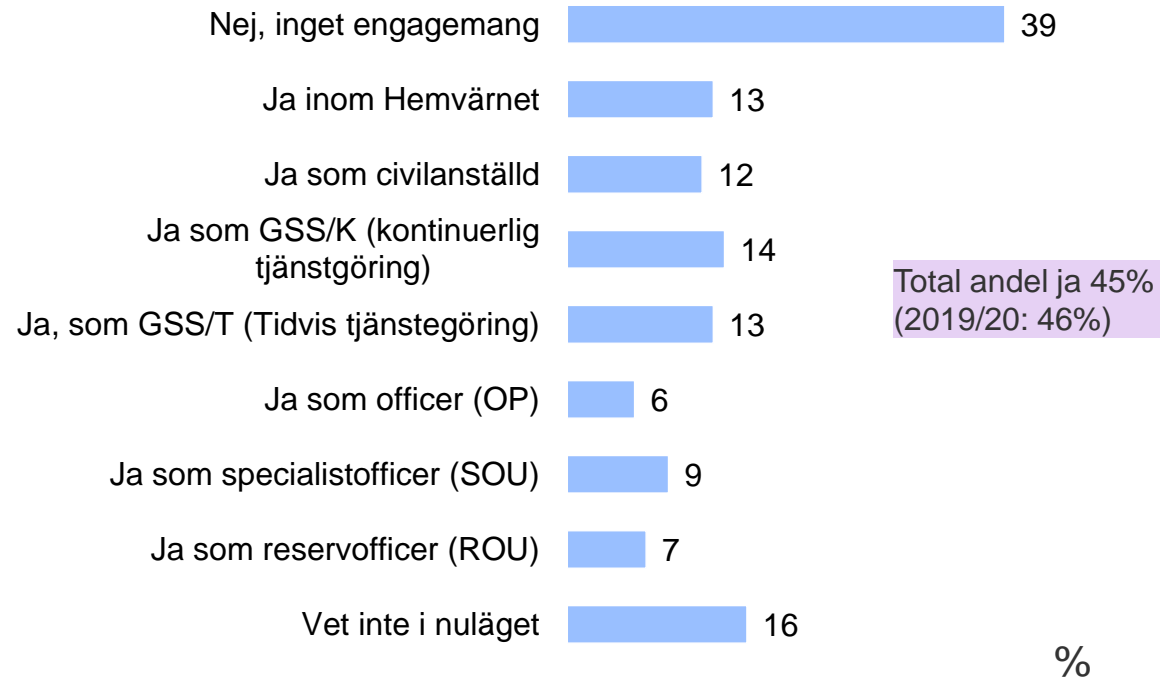

Fortsatt engagemang

Vad ska du göra istället för att ta ett fortsatt engagemang inom FM?

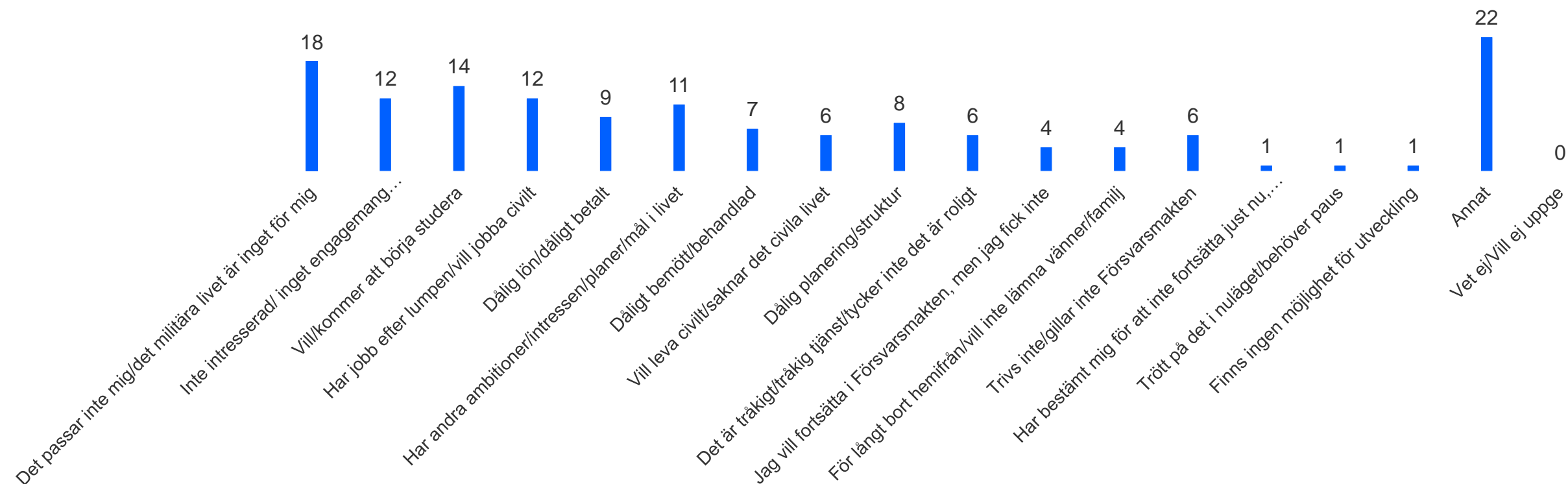

Kan du tänka dig ett engagemang i FM någon gång i framtiden?

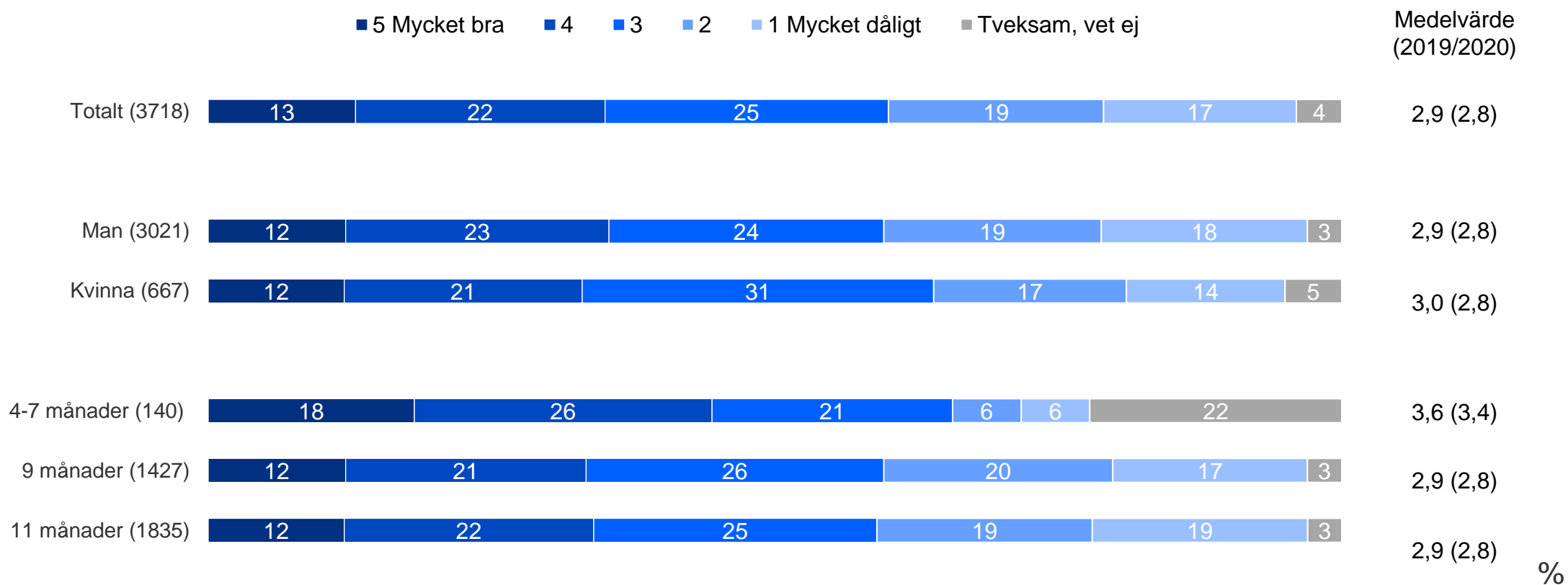

Skäl till att inte ta ett fortsatt engagemang

Vänligen berätta gärna kort om varför du inte avser att ta ett fortsatt engagemang vid FM. *Efterkodade öppna svar*

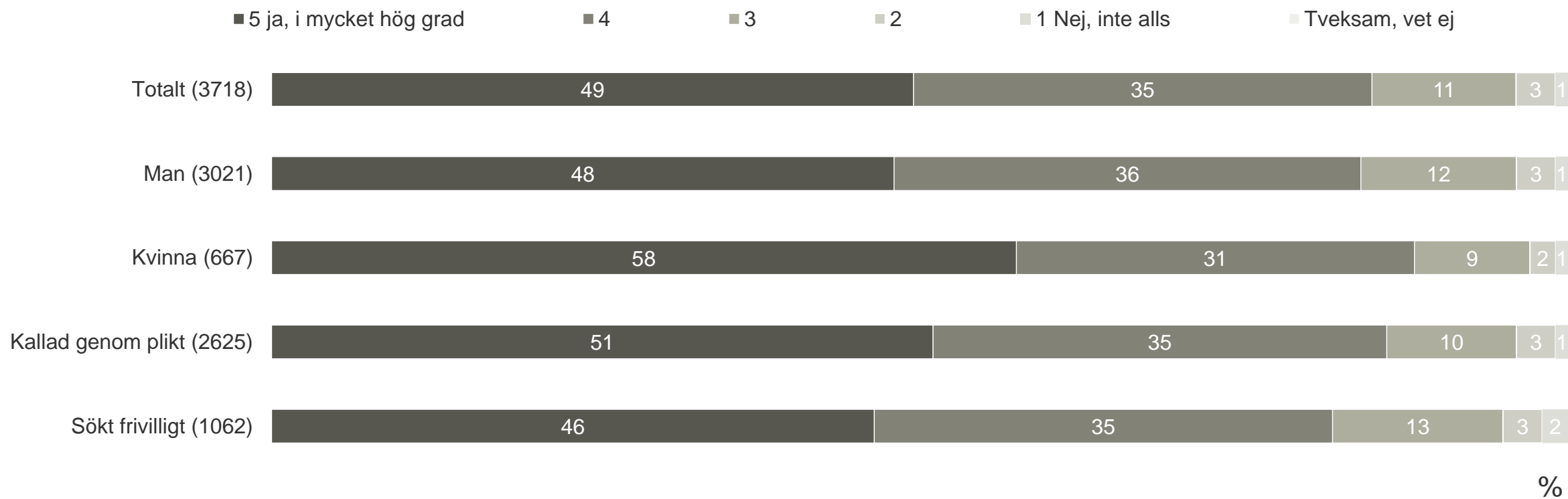

Hur bra stämde befattningsutbildningen in på de förväntningar du hade på befattningen innan du påbörjade utbildningen?

Personlig utveckling under GU

Anser du att du har utvecklats som person under GU-tiden?

Nästan samtliga kvinnliga värnpliktiga känner till Försvarets kvinnliga nätverk

Känner du till att det inom FM finns ett kvinnligt nätverk?

Frivillig militär aktivitet före GU

Har du deltagit i någon frivillig militär aktivitet innan din GU?

%

Öppna svar – allmänna kommentarer om GU

Urval av svar

”Det har varit ett ögonöppnande år, man lär sig samarbeta och ta hänsyn till andra personers behov.”

”GU har varit riktigt lärorikt och givande. Dock känner jag att det är mycket i FM som måste utvecklas speciellt gällande jämställdhet mellan kvinnor och män samt många förbättringspunkter på den personliga utrustning och anpassa persedlar efter kvinnor också.”

”Bestämmelser i samband med coronarestriktioner har varit tvetydiga och ibland dåligt implementerade.”

”Tycker att det ska vara bättre kommunikation mellan Pliktverket och Försvarsmakten så att informationen om befattningarna verkligen stämmer med det man söker till.”

”Lyssna mer på rekryterna. Får dem att känna att de kan komma till befälen när saker uppstår och att det tas seriöst.”

”Mycket lärorikt både mentalt och i form av kunskap. Många skulle gynnas av GU.”

”Förbättra: Skadehantering, tid för rehabilitering vid skada, större förståelse från befäl med risker att tjänstgöra som skadad för att minimera riskerna att förvärra skadorna.”

” Fler utvecklingssamtal under hela utbildningen skulle vara bättre.”

”Det skulle kunna läggas mer fokus på information och hjälp till dig som fortsatt vill engagera sig inom försvarsmakten.”

Nyckeltal per utbildningsort (1/2)

	Arvidsjaur	Berga Amfl	Boden A9	Boden I19	Eksjö	Enköping	Falun	Gbg Amf 1	Gbg FömedC	Halmstad FMST	Halmstad Lv 6	Härnösand	Karlsborg	Karlskrona	Kiruna	Kosta	Kungsängen
Helhetsomdöme	4,2	4	3,8	3,6	3,5	3,8	3,9	3,9	3,8	3,9	3,8	4,5	3,8	3,7	4,5	3,9	3,8
Rekommendera	4,7	4,4	4,3	4,1	4,1	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,8	4,3	4,5	4,8	4,1	4,2
Omställning t. militärt liv	2,9	3,2	2,9	3,1	3,2	3,1	3,5	3	3	3,1	3,1	3,3	3	3,7	3,8	3	3,3
Andel skadade	61	65	57	54	64	60	48	66	66	71	64	48	66	43	61	52	63
Fortsatt engagemang	42	44	48	48	36	45	49	55	59	55	46	80	42	74	79	67	40
Yrkesvägledning	3,6	3,3	3,4	3,2	3,1	3,2	2,6	3,7	3	3,7	3,5	3,6	3,3	3,5	3,3	3,3	3,2
Befälens ledarskap	4,3	4,3	3,8	3,6	3,7	3,8	4,4	4,2	3,8	4,7	3,9	4,3	4	3,9	4,7	4,1	3,8
Om förväntan på befattningsutb. stämde	3,9	3,2	2,8	2,7	2,1	2,7	3,7	2,7	3,2	2	2,5	3,6	3,4	3	3,4	3,2	3,1

Nyckeltal per utbildningsort (2/2)

	Kvarn P4	Kvarn Hkpflj	Luleå	Revingehed	Rinkaby	Ronneby	Skredsvik	Skövde P4	Skövde TrångR	Strängnäs	Såtenäs	Umeå	Uppsala	Visby	Villingsberg	Östersund
Helhetsomdöme	3,8	4,2	3,8	3,1	3,8	3,8	4,8	3,8	3,5	4,3	4,4	4,3	4	4	3,8	4,2
Rekommendera	4,2	4,7	4,4	3,6	4,6	4,5	4,8	4,3	4	4,7	4,7	4,7	4,6	4,6	4,4	4,4
Omställning t. militärt liv	2,9	3,1	3,4	3,1	3,2	3,4	3	3,1	2,9	3,7	3,2	3,3	3	3,4	3,4	3,6
Andel skadade	64	49	61	58	45	49	60	52	65	69	55	54	68	68	49	38
Fortsatt engagemang	43	49	48	29	40	58	100	40	29	54	66	62	58	41	63	52
Yrkesvägledning	3,9	3,7	3,3	3,2	3,3	3	4,4	3,1	3,2	3,5	3,5	3,5	3,7	3,6	3,1	3,1
Befälens ledarskap	4,2	4,5	4,1	3,5	4,3	4,2	4,8	3,9	3,7	4,4	4,5	4,2	4,3	4,1	4,1	4,4
Om förväntan på befattningsutb. stämde	3,2	3	3,4	2,7	3,7	3	4,5	2,5	2,5	3,6	3,3	3	3,1	3,4	3,2	3,5

Rekommendationer

- Precis som föregående år ges en i överlag positiv bild av utbildningen i undersökningen, därför finns det inte stöd för att några större övergripande förändringar bör rekommenderas.
- Totalt sett uppger en dryg fjärdedel att de utsatts för kränkningar. Andelen kvinnliga värnpliktiga samt särskilt kvinnliga värnpliktiga med utomnordisk bakgrund som uppger att de utsatts för kränkningar är fortsatt hög. En rekommendation att tydligt fokusera på dessa frågor kan därför motiveras i Försvarmaktens fortsatta utvecklingsarbete. Mot bakgrund av Försvarmaktens rekryteringsbehov och strävan att rekrytera fler kvinnor och personer med utomnordisk bakgrund framstår detta som än mer angeläget.
- Informationen som de värnpliktiga får inför sin befattningsutbildning ter sig också som ett tydligt förbättringsområde utifrån resultaten precis som uppföljning av skador genom skadeanmälan.

Kontakt

Jennie Bacchus Hertzman

jennie.bacchus.hertzman@kantar.com

070 184 2190

Caroline Theorell

caroline.theorell@kantar.com

070 184 21 92

